

AZERBAYCAN CUMHURİYETİ EĞİTİM BAKANLIĞI
AZERBAYCAN DEVLET İKTİSAT ÜNİVERSİTESİ
TÜRK DÜNYASI İŞLETME FAKÜLTESİ
ULUSLARARASI İLİŞKİLER

LİSANS BİTİRME TEZİ

İngilterenin finans sektörü: hukuki açıdan incelenmesi

HAZIRLAYAN

Sekine Abasova

1417.02039

BAKÜ-2018

AZERBAYCAN CUMHURİYETİ EĞİTİM BAKANLIĞI
AZERBAYCAN DEVLET İKTİSAT UNİVERSİTESİ
TÜRK DÜNYASI İŞLETME FAKÜLTESİ
ULUSLARARASI İLİŞKİLER

LİSANS BİTİRME TEZİ

İNGİLTERENİN FİNANS SEKTÖRÜ: HUKUKİ AÇIDAN
İNCELENMESİ

HAZIRLAYAN

Sekine ABASOVA

1417.02039

Tez Danışmanı

Öğr. Gör. Neriman HANAHMEDOV

BAKÜ-2018

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ
AZƏRBAYCAN DÖVLƏT İQTİSAD UNİVERSİTETİ**

Kafedra “İqtisadiyyat və İşlətmə”

TƏSDİQ EDİRƏM

“ ___ ” _____ 2018

BURAXILIŞ İŞİ ÜZRƏ VERİLMİŞ TAPŞIRIQ

**“Türk Dünyası İşlətmə” fakültəsinin Beynəlxalq münasibətlər
(Uluslararası İlişkiler) ixtisası üzrə**

təhsil alan tələbəsi

Abasova Səkinə Elşad

(adı, soyadı, atasının adı)

Diplom işinin rəhbəri

b/m.Xanəhmədov Nəriman Kərəm

(adı, soyadı, atasının adı, elmi adı və dərəcəsi)

**1. İşin mövzusu İngilterenin finans sektöru: hukuki açıdan
incelenmesi**

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti tərəfindən təsdiqlənsin

“ ___ ” _____ 2018 il

No

2. Tələbənin sona yetirdiyi işin kafedraya təhvil müddəti: 8 ay

**3. İşin məzmunu və həcmi (izahı, hesabı və eksperimental hissəsi,
yeni təhlilə ehtiyacı olan müəssisələr) Özet, Giriş, Birinci bölüm,
İkinci bölüm, Üçüncü bölüm, Sonuç, Kaynakça**

4. Buraxılış işi üçün lazımi materiallar

1. BERZEK, Ayşe Nur (2016), Ticaret hukukunun genel ilkeleri, Beta Basın Yayın Dağıtım, İstanbul.
2. ŞANLI, Cemal,(2003) Uluslararası ticaret hukuku, Beta Basın Yayın Dağıtım, İstanbul. s.15
3. KORKMAZ, Turhan ve CEYLAN, Ali (2015), Sermaye Piyasası ve Menkul Değer Analizi, Ekin Yayınevi.
4. SHABANI, Mimoza; TYSON, Judith; TOPOROWSKI, Jan and MCKINLEY, Terry, (2015), The Financial System in the U.K., The School of Oriental and African Studies, University of London.
5. MISHKIN, Frederic S. and EAKINS, Stanley G. (2006), Financial Markets and Institutions, Addison Wesley, New York.
6. Para ve Sermaye Piyasalarının Vergilendirilmesi (2004), Vergi Konseyi Finansal İş ve İşlemlerin Vergilendirilmesi Alt Çalışma Komitesi, İstanbul.
7. HOWELS, Peter and BAIN, Keith (1998), The Economics of Money, Banking and Finance, Addison Wesley Longman. Washington.
8. ALANGOVA, Yavuz, YILDIRIM, Kamil ve DEREN-YILDIRIM, Nevhis (2009), Medeni Usul Hukuku Esasları, Beta Basın Yayın Dağıtım, İstanbul.
9. ГУРЕЕВ, В.А. и ГУЩИН, В.В. (2014), Исполнительное производство, Учебник для магистров, Юрайт, Москва.
10. БОЙКОВА, О.А. (2009), Торговое право, «Дашков и К°», Москва.

5. Qrafik materiallarının siyahısı dəqiq göstəricilərlə (vacib cədvəl, çertyojlar, yaxud qrafiklər, nümunələr və s.) 0 cədvəl

6. Buraxılış işi üzrə məsləhətcinin soyadı, adı, atasının adı, elmi adı və dərəcəsi (diplom işinin ona aid olan hissəsini göstərməklə)

Dr. Akbulaev Nurhodja Nazirhodja

7. Buraxılış işinin təqdimi üzrə təqvim planı:

Sıra No	İşin hissələrinin adı (yerinə yetirilmə)	Qurtarma faizi	İşin yerinə yetirilməsi müddəti	
			plan üzrə	faktiki

1. Bölüm (Ekim 2017 – Ocak 2018)

2. Bölüm (Şubat 2018 – Nisan 2018)

3. Bölüm (Mayıs 2018)

Buraxılış işinin rəhbəri _____
imza

Məsləhətçi _____
imza

Tapşırığı imza üçün qəbul etdim _____
(tələbənin imzası)

Tapşırığın qaytarılması tarixi “ _____ ” _____ 2018-ci il

Qeyd 1. Buraxılış işi üzrə verilmiş tapşırıq 2 nüsxədən ibarətdir. Nüsxənin biri tələbəyə verilir, ikincisi kafedrada qahr.
2. Hazırlanmış buraxılış işini tapşırıqla birlikdə tələbə DAK təqdim edir.

BURAXILIŞ İŞİNİN PLANI

BİRİNCİ BÖLÜM

DÜNYADA FİNANS SEKTÖRÜNÜN OLUŞUMU VE HUKUKİ YÖNLERİ

1.1. FİNANS SEKTÖRÜNÜN TARİHSEL GELİŞİMİ

1.2. BİR KURUM VE BİLGİ SİSTEMİ OLARAK FİNANSAL SEKTÖR

1.3. FİNANS SEKTÖRÜNÜN HUKUKİ YÖNETİMİ

1.1.1. İcra Hukuku

1.1.2. İflas Hukuku

1.1.3. İş Hukuku

1.1.4. Ticaret Hukuku

1.4. DÜNYA BANKASI VE FİNANS SEKTÖRÜ

İKİNCİ BÖLÜM

İNGİLTERE FİNANS SEKTÖRÜNÜN GELİŞİMİ

2.1. İNGİLTERE EKONOMİSİNİN FİNANSAL SEKTÖRÜNÜN ÖZELLİKLERİ

2.2. DEVLETİN İNGİLTERE FİNANS SEKTÖRÜNDEKİ ROLÜ

2.3. İNGİLTERE'DE FİNANS SEKTÖRÜNÜN ALANLARI

- 2.3.1. Bankacılık
- 2.3.2. Yapı kooperatifleri
- 2.3.3. Sigorta şirketleri
- 2.3.4. Emeklilik fonları
- 2.3.5. Yatırım fonları
- 2.4. İNGİLTERE’DE VERGİ SİSTEMİ

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İNGİLTERE’DE FİNANS SEKTÖRÜNÜN HUKUKİ YÖNETİMİNİN MEVCUT DURUMU, SORUNLAR VE ÇÖZÜMLER

3.1. İNGİLTERE’NİN FİNANS SEKTÖRÜNÜN HUKUKİ DURUMU

3.2. FİNANS SEKTÖRÜNÜN HUKUKİ YÖNETİMİNDEKİ SORUNLAR

3.2.1. Erişim Altyapısı

3.2.2. Tekelci Güç ve Rekabetin Bozulması

3.2.3. Banka Dışı Mali Aracılar ve Organize Piyasalar

3.2.4. Erişime Yönelik Özel Kurumlar

3.2.5. Finansal Aracılıkta Vergilendirme

3.3. İNGİLTERENİN FİNANS SEKTÖRÜNÜN GELİŞTİRİLMESİ İÇİN ÇÖZÜMLER

1. SONUÇ

2. KAYNAKÇA

İNGİLTERENİN FİNANS SEKTÖRÜ: HUKUKİ AÇIDAN İNCELENMESİ

ÖZET

İngiltere'nin finans sektörü kapsadığı geniş faaliyet alanıyla dünya finans sisteminin en önemli halkalarından birini oluşturmaktadır. Dünya finans sektörünün oluşması ve onun hukuki aspektlerin incelelenmesi bize modern İngiltere'nin finans sektörünün bugünkü durumunu değerlendirmeye yardımcı olacaktır.

Bu yazıda İngiltere Finans Sektörünün Gelişimi, Devletin Finans sektöründeki rolü incelenmiş, Finans sektörünün farklı alanları araştırılmıştır. İngiltere'nin Finans sektörünün hukuki yönetimindeki sorunlar ve onların çözümleri çalışmanın odak noktasını oluşturmaktadır. Burada İngilterenin finans sektörünün geliştirilmesi için çözüm arayışlarına değinilecek ve onların uygulama yöntemlerinden söz edilecektir.

Araştırmanın sonuçları, finans işinin yapım aşamasında olduğu Azerbaycan ekonomisinin sürdürülebilir büyümesinde güçlü bir etken olabilecek ulusal finans sektörünün oluşturulmasını amaçlayan etkin bir devlet politikası geliştirilmesi ve uygulanması açısından faydalı olabilir.

Anahtar Kelimeler: İngiltere, Finansal Sistem, Finans Sektörünün Hukuki Yönetimi, Vergi Sistemi, Piyasa, Bankacılık.

İÇİNDEKİLER

TUTANAK.....	ii
ÖZET.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	ix
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

DÜNYADA FİNANS SEKTÖRÜNÜN OLUŞUMU VE HUKUKİ YÖNLERİ

1.1. FİNANS SEKTÖRÜNÜN TARİHSEL GELİŞİMİ.....	4
1.2. BİR KURUM VE BİLGİ SİSTEMİ OLARAK FİNANSAL SEKTÖR.....	7
1.3. FİNANS SEKTÖRÜNÜN HUKUKİ YÖNETİMİ	9
1.1.1. İcra Hukuku	10
1.1.2. İflas Hukuku.....	11
1.1.3. İş Hukuku.....	13
1.1.4. Ticaret Hukuku	16
1.4. DÜNYA BANKASI VE FİNANS SEKTÖRÜ	18

İKİNCİ BÖLÜM

İNGİLTERE FİNANS SEKTÖRÜNÜN GELİŞİMİ

2.1. İNGİLTERE EKONOMİSİNİN FİNANSAL SEKTÖRÜNÜN ÖZELLİKLERİ	22
2.2. DEVLETİN İNGİLTERE FİNANS SEKTÖRÜNDEKİ ROLÜ	24
2.3. İNGİLTERE'DE FİNANS SEKTÖRÜNÜN ALANLARI.....	27
2.3.1. Bankacılık	27

2.3.2. Yapı kooperatifleri	29
2.3.3. Sigorta şirketleri.....	31
2.3.4. Emeklilik fonları	34
2.3.5. Yatırım fonları	36
2.4. İNGİLTERE’DE VERGİ SİSTEMİ	37

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İNGİLTERE’DE FİNANS SEKTÖRÜNÜN HUKUKİ YÖNETİMİNİN MEVCUT DURUMU, SORUNLAR VE ÇÖZÜMLER

3.1. İNGİLTERE’NİN FİNANS SEKTÖRÜNÜN HUKUKİ DURUMU	40
3.2. FİNANS SEKTÖRÜNÜN HUKUKİ YÖNETİMİNDEKİ S SORUNLAR	44
3.2.1. Erişim Altyapısı	46
3.2.2. Tekelci Güç ve Rekabetin Bozulması.....	48
3.2.3. Banka Dışı Mali Aracılar ve Organize Piyasalar.....	50
3.2.4. Erişime Yönelik Özel Kurumlar	53
3.2.5. Finansal Aracılıkta Vergilendirme.....	54
3.3. İNGİLTERENİN FİNANS SEKTÖRÜNÜN GELİŞTİRİLMESİ İÇİN ÇÖZÜMLER	56
SONUÇ	59
KAYNAKÇA	61

KISALTMALAR LİSTESİ

AB	Avrupa Birliği
BIS	Bank for International Settlements
CPSS	Committee for Payment and Settlement Systems
FCA	Financial Conduct Authority
FSA	Financial Services Authority
GEMM	Gilt-edged Market Makers
GSYİH	Gayrisafi yurt içi hasıla
PFI	Private Finance İnitiation
PRA	Prudential Regulation Authority

GİRİŞ

XX yüzyılın sonu - XXI yüzyılın başında, birçok sanayileşmiş ülkelerde mali sektörün kurumsal yapısının ciddi, bazen devrimci yeniden yapılanması gerçekleşti. Bu, kendini değişik açılardan gösteriyor: özellikle, ulusal ve uluslararası finans pazarındaki lider konumunun işgali; finans kuruluşlarının büyük ölçekli faaliyetlerinin liberalleşmesi; sermaye konsantrasyonu sürecinin hızlandırılması; ve en büyük evrensel finans-bankacılık gruplarının oluşumu; finansal kuruluşların faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi ve bölümler arası birleşme ve devralmalar sonucunda mali sektörün kesimleri arasındaki geleneksel sınırların ortadan kalkması.

Bu süreçler, önde gelen ülkelerin finans sektörünün alışılmış yönünü değiştirmekte, bankaların, sigorta şirketlerinin ve finans sektörünün içinde temsil edilen diğer kuruluşların faaliyetleri üzerinde muazzam bir etki yaratmakta ve bu ülkelerde finansal aracılık sisteminin kademeli olarak değişmesine yol açmaktadır. Eşzamanlı olarak, bu süreçler, dünya sermaye piyasasında gelişmekte olan ülkeler de dahil olmak üzere diğer devletlerin ekonomi ve finans sektörünü etkiler.

Finans işinin yapım aşamasında olduğu Azerbaycan'da, dünya finans hareketinin ana vektörünün anlaşılmasını sağlayan bu alandaki önde gelen ülkelerin deneyimlerinin incelenmesi özellikle önemlidir. Her şeyden önce, bu, tasarrufların yatırımlara dönüştürülmesini etkili bir şekilde sağlayacak ve Azerbaycan ekonomisinin sürdürülebilir büyümesinde güçlü bir etken olabilecek ulusal finans sektörünün oluşturulmasını amaçlayan etkin bir devlet politikası geliştirilmesi ve uygulanması için gereklidir. Önde gelen ülkelerin uygulamalarının incelenmesi, yerel finans kurumları için son derece önemlidir, çünkü

işlerinin nitelikli bir şekilde planlaması ve yabancı ortaklarla verimli işbirliği kurulması, önde gelen ülkeler tarafından belirlenen finansal işlerin gelişimindeki mevcut eğilimlerin açık bir şekilde anlaşılmasını gerektirir.

Bu çalışmanın amacı, İngiltere ekonomisinin finans sektörünün kurumsal yapısının, belirli finansal kurum türlerinin niceliksel ve niteliksel gelişimi ve ulusal finansal aracılık sistemindeki rolünün değiştirilmesi ile ilgili güncel eğilimlerin incelenmesidir.

Çalışmanın bilimsel yeniliği, İngiltere'nin finans sektörünün kurumsal yapısının geliştirilmesindeki eğilimlerin öğrenilmesi ve onların İngiltere'nin ekonomisinde finansal aracılık sisteminin işleyişi üzerindeki etkilerinin kapsamlı bir şekilde incelenmesidir.

Bu çalışma, giriş, 10 paragrafı birleştiren üç bölümden, sonuç ve kaynakça listesinden oluşmaktadır.

Birinci bölümde genel olarak dünya finans sektörünün tarihsel gelişinden, finans sektörünün hukuki yönetiminden bahsedilir. İkinci bölüm İngiltere'nin finans sektörünün işleyişi hakkında genel bilgilerin yanı sıra devletin İngiltere finans sektöründeki rolünü de ele almaktadır. Üçüncü bölümde İngiltere'nin finans sektörünün hukuki durumu, sektörün yönetimindeki sorunlar ve bu sorunların çözüm yolları araştırılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

DÜNYADA FİNANS SEKTÖRÜNÜN OLUŞUMU VE HUKUKİ YÖNLERİ

Finans sektörünün tarihi gelişimi ve hukuki aspektine geçmeden önce Finans sektörü nedir? Neyi kapsar? sorularına cevap verilmelidir. “Finans sektörü” tanımı çeşitli kaynaklarda bulunur; ancak finansal sektörün ekonomideki yapısını, rolünü ve işlevlerini değiştiren nesnel süreçler, ekonomik ve finansal teoride gerekli bilimsel değerlendirmeyi henüz alamamaktadır.

Finans sektörü veya finansal şirketler sektörü, ana işlevi diğer kurumsal birimlere sigorta ve emeklilik dahil olmak üzere finansal hizmetler sunmak olan şirketleri içeren yerleşik şirketlerin tamamıdır.

Finans sektörünü finansal olmayan sektörden farkı finansal kuruluşların ağırlıklı olarak finansal aracılık da dahil olmak üzere diğer üretim faaliyetlerinden önemli ölçüde farklı olan finansal hizmetlerin sağlanması ile ilgilidir.

Finans sektörünün belirgin bir sınırı yoktur, bu sektör para, finansal hizmetler ve finansal yönetim kapsar. Finans sektörü, yasama çerçevesindeki kurumların ve araçların çeşitliliğidir. Ekonominin düzgün gelişmesiyle birlikte, finans sektörü derinleşti ve güçlendirildi ve sürekli genişliyor, finansal araçların sayısı ve niteliği, finansal kurumların ara bağlantısı ve yapısı ve finansal piyasaların bölgesel dağılımı artıyor.

Ekonominin gelişimi büyük oranda finansal sektörün rasyonel yapısına bağlıdır. Finansal sektör, ülke ekonomisinde önemli bir rol oynamaktadır. Birçok teorik çalışma ve tarihsel uygulama finansal sektörün ekonomik büyümeyi teşvik edebildiğini ve sadece finansal hizmetler için ihtiyaçlarını karşılayamadığını doğrulamaktadır. Aynı

zamanda ekonomiye sermaye girişi, sanayi şletmelerinde yatırım, bilimsel ve teknik alan, eğitim, devlet bütçesini da temin eder.

Finans sektörünün gelişimi, yoksul insanlara ait varlıkların verimliliğini artırmak, girişimcilik ve yatırım için fırsatlar yaratmak, havale imkânlarını kolaylaştırmak, emtia piyasalarının ve faktörlerin verimliliğini artırmak ve özel sektörün kalkınmasını, iş yaratmasını ve büyümesini teşvik etmeye yardımcı olabilir. (Report: 2011: 45)

1.1. FİNANS SEKTÖRÜNÜN TARİHSEL GELİŞİMİ

Finans, tarihsel olarak gelişmiş ve ortaya çıkışının para ilişkileri ile belirlenmiş emtia üretimi ile şartlanan bir ekonomik kategoridir.

Bu ekonomik kategorinin özünü anlamak için öncelikle finansal ilişkilerin ortaya çıkması tarihini incelemek gerekir.

Genel finansal ilişkilerin ortaya çıkış sürecini ve kamu maliyesinin ortaya çıkış sürecini tek tek ele almak mümkündür. Genel finansal ilişkilerin ortaya çıkışının başlangıcı, üretim alanında artı bir ürünün yaratılması ve bunu takiben dağıtımıdır.

Başlangıçta, finans sektörü reel sektör temelinde ve onun gelişimi için: tasarrufların yatırıma dönüşmesi temelinde üretici ile tüketici arasındaki bağlantıları korumak için reel ürünlerin yeniden üretim sürecinin sürekliliğini sağlamak amacıyla ortaya çıktı.

Feodalizmin parçalanması ve kapitalist üretim tarzının kademeli olarak gelişmesi ile birlikte devletin parasal gelirleri ve harcamaları gittikçe önem kazandı; doğal ücret ve vergilerin payı keskin bir şekilde azaldı. Bu süreç emtia-para ilişkilerinin, devletin işlevlerinin büyümesi ve komplikasyonunun genişlemesi ile yoğunlaşmıştır. Böylece, finansal sektörün oluşumu nedenleri belirli koşullar altında maddi üretimin

gelişim kanunlarına bağlıdır, yani bir bütün olarak finansal sektörün ortaya çıkması malların üretiminde yaratılan değer belirlenir bir miktarın birikmesi, reel sektörün gelişiminin belli bir aşamasına kadar mümkün değildi.

Devletin gelişmesinin ilk aşamalarında, devletin kaynakları ile devlet başçısının kaynakları arasında ayırım söz konusu değildi: hükümdarlar, ülkenin kaynaklarını kendi mülkleri olarak kullanıyordu. Devlet hazinesinin kişisel hesap ve monarşi mülkiyetinden ayrılması ile birlikte (XVI-XVII yüzyıllar) kamu finansmanı, devlet bütçesi ve devlet kredisi kavramları oluştu.

Kapitalist üretim tarzının koşulları altında emtia-para ilişkileri en yaygın şekilde geliştirilmiştir. Bunlar kamu ekonomisinin tüm alanlarını ve işlevlerini kapsar. Buna karşılık, değer hareketini ifade eden finans, devletin yaşamında artan bir rol oynamaya başlamıştır. Finans, milli gelirin dağılımı ve yeniden dağılımı sürecinde fonların oluşumu, dağıtımını ve kullanımı ile ilişkili ekonomik bir ilişki haline geldi.

Tekel öncesi kapitalizm döneminde, devlet finansal sistemi iki ana kaynağa sahipti (devlet bütçesi ve yerel finansman). Devlet fonları işlevlerini yerine getirmek için kullandıkları fonlar için bir fırsat yarattılar. Üretken güçlerin gelişmesinin etkisi altında ekonomi derin değişimlere uğramış, finansal sistemin yapısı değişmiştir. Yeni finansal bağlantılar oluşmuş ve gelişmiştir. Emtia-para ilişkilerinin gelişimi, emtia-para değişimi, değer yasasının işleyişi, üretim ve tüketimin asenkronizasyonu, yeniden üretim sürecinin devamlılığını sağlamak için fonları yeniden dağıtan bir mekanizma yaratmak ihtiyacının oluşmasına neden oldu.

2007-2009 küresel finansal krizinden önce dünyanın önde gelen ekonomileri, varlıkların yüksek likiditesi, düşük enflasyon, istikrarlı

ekonomik büyüme oranları ve ekonominin finansal sektöründe yüksek düzeyde karlılık sağlanması gibi göstergelerle karakterize ediliyordu. (Howels and Bain, 1998: 310)

2007-2009 döneminde küresel ekonomideki iki eğilim gözlemlenmekteydi. Hammaddelerin çıkarılması için güçlü bir endüstriye sahip ülkelerin değişim göstergeleri oldukça hızlı büyüyordu. Bu, dünya piyasalarındaki emtia fiyatlarının artması konusundaki tepkilerinin bir sonucuydu.

İkinci eğilim, Batı'nın gelişmiş ülkelerinde, ABD'deki krizin başlamasından sonra döviz kurlarında sürekli düşüş yaşanmasıdır. Kriz sonrası finansal piyasaların farklı ülkelerdeki deneyimi, finansal piyasaların kendi kendini düzenleyen bir sistem olduğunu göstermektedir. Gelişmiş ülkelerin finansal piyasalarda belirsizlik oranı oldukça yüksektir ve devlet tarafından kontrol ve düzenleme araçlarının kullanılmasını gerektirir.

Son yıllarda, finansal kurumların oluşumu ve gelişim süreci hızlandırılmış bir tempoda yürümektedir, özellikle, ilgili yasal çerçevenin iyileştirilmesi, sermaye, borçlar ve varlıkların nicel göstergeleri artan gerekli altyapı, artan rekabeti ve benzeri oluşur.

Bugün finansal sektör gelişmiş ülkelerin ekonomisinde önemli bir rol oynamaktadır; ekonomik sistemlerin çöküşleri (krizleri) daha derin ve daha uzun süre olsa da, çok sayıda finansal kurum, işletmelerin hızlı ve daha iyi bir ekonomik büyümesine ve nüfusun refah düzeyine katkıda bulunmaktadır. (Abuzyarova, 2015: 78-82)

1.2. BİR KURUM VE BİLGİ SİSTEMİ OLARAK FİNANSAL SEKTÖR

Ekonominin finans sektörü, temelde uzun vadeli, orta vadeli ve kısa vadeli borçlanma ve kredilendirme üzerine kurulu bir ekonomi alanıdır. Genellikle bütçe, vergi ve kredi-para sistemlerini içerir. Finans sektörü bir merkez bankası, bankalar, banka dışı mali kuruluşlar, sigorta şirketleri ve borsalar, finansal yatırım kuruluşları, emeklilik fonları, kredi birlikleri ve derneklerden oluşmaktadır.

Finans sektörünün bağımsız bir kurum olarak anlaşılmasına yönelik yaklaşım, paranın ortaya çıkışını değişimin gerçekleştirilmesine yönelik çabaların azaltılması ihtiyacına yanıt olarak ortaya çıkan bir gelenek ve anlaşma sistemi olarak tanımlayan K. Menger görüşlerine dayanabilir. K. Menger, finansi bağımsız bir kurum olarak görüyordu.

Finansal sektörün, bir kurum veya kurumsal sistem olarak değerlendirilmesi, herhangi bir devletin sosyal ve ekonomik kalkınmasında finansmanın önemini daha iyi anlamamıza ve finansal sektörün kendisinde gerçekleşen süreçleri araştırmasına yardımcı olur. Böylece, finansal sektör, bir parasal kaynakların dolaşımını içeren faaliyetlerin yürütülmesi sürecinde ortak kuralları tanımlayan, çeşitli toplum üyeleri arasındaki anlaşmalar sistemi olan bir kurumdur.

Bir kurum olarak finans sektörünün amacı, toplumsal ve üretim maliyetlerini önemli ölçüde azaltmak ve böylece ekonomideki genel verimliliği arttırmaktır. Finans sektörünün ekonomideki rolüne ve önemine böyle bir yaklaşım aşağıdakileri sağlar:

Herhangi bir devletin ekonomisinde finansal alanın yerini belirlemek;

finansal sektörün ekonominin reel sektörü üzerindeki etki kanallarını belirlemek;

finans sektörünü etkileyen ve onun gelişiminin yönünü belirleyen dış faktörlerin sistematizasyon işleminin gerçekleştirilmesi;

farklı ülkelerin finansal sistemlerinin analiz edilmesi ve karşılaştırılması;

farklı finansal sistemlerde meydana gelen değişikliklerin gösterilmesi;

finansal sistem ile içinde kullanılan teknolojilerin ve yöntemlerin karşılıklı bağımlılığının belirlenmesi.

Kurumsalcılık, finans sektörünün tasarruf sahiplerinden son kullanıcılara nakit akışları yönlendiren bir pazar kurumları sistemi olması fikrinden oluşmaktadır.

Nüfusun tasarruflarının reel sektör için yatırıma dönüşme mekanizması, birikmiş paranın, öncelikle, geri ödeme, aciliyet ve ödeme açısından mal sahibinden uzaklaştırılması gerektiğini ve ikincisi, ticaretle uğraşan kişilerin, onları etkin bir şekilde kullanmasını; üçüncüsü, parasal formdan farklı bir form benimsemeleri gerektirir.

Modern koşullarda, ekonominin finans sektörü tüketicilerin tasarruflarının çoğunu absorbe eder. Hanehalkı tasarrufları, gayrimenkul veya finansal sermaye veya kredi veya banka mevduatı şekline aktarılabilir.

Ekonomik literatürde, finans sektörünün bileşenleri ile ilgili farklı bakış açısı vardır. Pek çok ekonomist, finans sektörünü para piyasasına ve sermaye piyasasına bölmektedir. Bunun yanı sıra, para piyasası ile sermaye piyasasının birbirine bağlılığı o kadar önemlidir ki, aralarındaki sınırları tanımlamak son derece zordur ve bu nedenle bu piyasaların ayırımı oldukça koşulludur.

Genel olarak, finans sektörünün analizinde, ülkenin vergi-bütçe sistemi ve vergi-bütçe politikası, ülkenin kredi-para sistemi ve kredi-para politikası ve ülkenin borsası incelenmektedir.

1.3. FİNANS SEKTÖRÜNÜN HUKUKİ YÖNETİMİ

Finansal sektörün işlevlerini başarıyla yerine getirebilmesi finansal kurumların çalışma koşulları ile ilgili çerçevenin doğru oluşturulmasına bağlıdır. Bu çerçevede, istikrarı temin eden makroekonomik zemin, ekonomi politikası uygulamaları, borçlu, borç veren ve hisse senedi sahiplerinin ilişkilerini ve haklarını düzenleyen hukuki düzenlemeler, icra ve iflas sistemi, ticaret kanunu, iş kanunu, düzenleme, gözetim ve denetim sistemi yer almaktadır. (Özince, 2008: 26)

Küresel ekonomik kriz, finansal sektörü ve ekonomik büyümenin ve ekonominin bir bütün olarak işleyişini olumsuz olarak etkiledi. Bu nedenle, mevcut aşamada, krizin sonuçlarının üstesinden gelmek ve mali ilişkilerde istikrarı sağlamak özellikle aciliyet gerektirmektedir. Kriz koşullarında, ekonominin devlet düzenlemesini güçlendirmeye ihtiyaç vardır. Devlet, “güçlü” bir yasama ve düzenleyici çerçeve oluşturarak ve uygulanmasını kontrol ederek finansal sektör üzerindeki etkisini uygular.

Finans sektörünün devlet tarafından düzenlenmesi süreci, aşağıda gösterilenlerin düzenlenmesi önlemlerini kapsar:

- bankacılık sektörünün;
- menkul kıymetler piyasasının;
- kredi birliklerinin;
- sigorta şirketlerinin;
- yatırım fonları ve diğer banka dışı kurumların;

finans sektörünün düzenleyici çerçevesini ve kurumsal altyapısını geliştirme sürecinin.

Finansal düzen, finans sektörünün bütünlüğünü sağlamayı amaçlayan finansal kurumları belirli şartlara, kısıtlamaya ve yönergelere tabi tutan bir düzenleme veya denetim biçimidir. Hukuksal altyapı, mali piyasaların işleyişinde ve sermaye akımlarının ve yerel tasarrufların etkin bir biçimde aracılık edilmesinde kilit bir rol oynamaktadır. Bankalar ve diğer finansal kuruluşlar, borçlular üzerinde hak iddialarına sahiptir ve bunların değeri, yasal hakların kesinliğine, adil ve tarafsız uygulamaların öngörülebilirliğine ve hızına bağlıdır. Düzenleyiciyi güçlendiren ve yöneten yasal çerçeve ve çeşitli pazarların düzenlenmesi kuralları, finansal piyasalarda düzenli varoluşun ve gelişmenin temel taşı oluşturmaktadır. (Handbook, 2005: 223)

1.1.1. İcra Hukuku

Borçlarını, zamanında ve rızaları ile yerine getirmeyen borçlulara karşı; alacaklıların, devlet kuvvetinin yardımı ile alacaklarına nasıl kavuşacağını düzenleyen hukuk dalına icra ve iflas hukuku denir.

İcra hukuku, yasal düzenleme konusu icra takibi çerçevesinde icra memurunun icra ve yürütme faaliyetlerinden kaynaklanan prosedürel doğaya sahip halkla ilişkiler olan uluslararası hukukun nispeten genç bir koludur. (Гуреев, 2014: 11)

İcra hukuku, icra takibatı sürecinde ortaya çıkan yasal ilişkileri düzenler. Kanunla korunan, hukuk tarafından korunan, borçlu tarafından ihlal edilen veya yargılanan ve yargı yetkisi ile teyit edilen, maddi hukuksal ya da çıkar çatışmasının, devletin zorlama mekanizması aracılığıyla uygulanmasını sağlar.

Genel anlamda icra, borçların tahsilinin yanı sıra Mahkeme Kararı gibi ilamların yerine getirilmesine aracılık etmektedir. (Alangova ve d. 2014: 177)

İcra Takibi, kişilerin elinde bulundurdukları dayanak belge ile, yada belge olmadan talep ettikleri alacakları şekil şartı belirlenmiş olan Takip Talebine yazarak icra dairesine teslim etmekle başlar. Takip Talebinde gerçek kişilerde alacaklının imzasının bulunması gerekirken, Alacaklı şirket olduğunda şirket yetkilisinin imzasını içermelidir. Bunun yanı sıra vekaleten yapılan takiplerde avukatın imzası gerekmektedir. İcra Takibi hukuksal bir işlem olduğundan iş takibinde yalnızca avukata vekalet verilebilir. Bunun dışında avukat harici kişilerin vekalet ile icra takibi başlatması mümkün değildir.

İcra Takip Talebi teslim edildikten sonra İlgili İcra Dairesi takip talebinde belirtilen takip türüne göre ödeme emri hazırlayarak borçlu yada borçlulara tebligat hükümlerine göre göndermektedir. Takip türüne göre belirlenen süre içerisinde ise ödeme yapılmadığı takdirde alacaklının talebiyle haciz işlemleri yapılabilmektedir. Ödeme yapılır ise alacaklının icra takip talebinde belirttiği banka hesap numarasına ödeme yapılacaktır.

1.1.2. İflas Hukuku

Ülkenin piyasa ekonomisi koşullarına geçişi ve girişimci faaliyetin yoğun şekilde geliştirilmesi, ekonomik cirosundaki katılımcıların menfaatlerini diğer tarafın yükümlülüklerini sistematik şekilde yerine getirmemesi sonuçlarından koruyan bir yasal çerçevenin oluşturulmasını gerektirmektedir. Bu yasal çerçeveye iflas hukuku denir.

İflas hukuku piyasa ekonomisinde önemli bir rol üstlenmektedir. İflas hukukunun başlıca işlevi, diğer işletmelerle anlaşma yaparken

onlara tehdit oluşturabilecek kâr getirmeyen şirketleri zamanında belirlemektir. Yükümlülüklerinin yerine getirilmemesine göre para cezası vb. türlü cezaların yanı sıra borçlunun iflas etmiş olarak tanınması gibi daha katı tedbirler gereklidir. Bu amaçla, mevzuat, şirketin iflasını tanımak için özel bir prosedür önermektedir.

İflas durumu, tahkim mahkemesinin uygun kararı ile resmen tanınmaktadır. Bu kararın esasında işletmenin parasal yükümlüklerini alacaklılara veya zorunlu ödemelerin tam şekilde ödeme kabiliyetinin olmaması dayanmaktadır.

Mali borç ve zorunlu ödemelerin içeriği ve hacmi, mevcut mevzuata aykırı olmazsa, borçlunun iflasının kabul edilmesine dair tahkim mahkemesine özel dilekçe ile yapılan başvuru zamanı belirleniyor.

İflas alanında tahkim mahkemesinin görevleri:

borçluyu korumak için tedbirler almak;

borçlunun mali durumunun analizi;

borçlunun mali, ekonomik, yatırım faaliyetinin, emtia ve diğer pazarlardaki konumunun analizi;

alacaklıların taleplerinin kaydını tutmak;

kasıtlı ve hileli iflas belirtilerinin tespit edilmesi;

alacaklıların taleplerinin incelenmesi;

Gerçek veya tüzel kişinin iflas ilan edilmesinden önce, sorunun üç olası çözümü vardır.

a) Borçların taksitlendirilmesi. Borç ödemesinin şartlarını, düzenini ve vadesini gözden geçirme olanağı tanır.

b) Müsadere. Bankanın borçluya mal güvenliği üzerine kredi vermesi halinde gerçekleştirilir. Müsadere edilen mal ihalelerde satılır, ve alacaklının borcu ödenilir.

c) Tediye anlaşması. Borçlu ve alacaklı bir şekilde birbirleri ile mutabakata varmış ve anlaşmanın yürürlüğe konulacağından emin olduğu halde tediye anlaşması yapılabilir.

Gerçek veya tüzel kişinin iflas ettiği ilan edilirse, mahkeme ona mali müşaviri tayin eder. Finans yöneticisi borçlunun malı üzerinde tüm haklara sahiptir. Yöneticinin katılımı olmadan yapılan işlemler geçersiz kabul edilir.

Hileli iflas için cezai sorumluluk mevcuttur. Bu ilke, gerçek veya tüzel kişilerin yasal ödemelerden kaçınmalarını önlemek için tasarlanmıştır.

Rekabetçi ekonomi koşullarında, işletmelerin iflas etmesi olumlu bir etkiye sahiptir; çünkü rekabetçi olmayan piyasa katılımcılarının tasfiyesi ve geçici mali zorluklarla karşılaşan kurumların ödeme gücünün sağlanmasına yönelik önlemler ekonominin bir bütün olarak iyileştirilmesine ve verimliliğine katkıda bulunur.

1.1.3. İş Hukuku

İş hukuku, farklı ülkelerdeki literatürde pratik amaçlı olarak iş faaliyetlerin düzenlenmesi ile ilgili çeşitli yasal kurumları bir araya getiren bir kavramdır.

İş hukuku, iş ilişkisi içinde olan kişilerin uyulması zorunlu kurallar bütünüdür. İş hukuku resmi bir iş yerinde hizmet akdi ile başlayan ve çalışmasının karşılığında ücret alan işçi ile işveren arasında ve bunların bağlı olduğu topluluklarla olan ilişkileri düzenleyen uyulması zorunlu kurallar bütünüdür.

İş ilişkileri katılımcıları - işçiler ve işverenler iş hukukunun temel özneleridir. Ayrıca, bazı durumlarda, çalışanların ve işverenlerin

temsilcileri, sendika organları, iş bulma kurumları, iş ihtilafı çözüm organları, iş mevzuatına uyum için denetim organlarının temsilcileri de iş hukukunun özneleri olabilir.

İşveren, çalışanı işe alan ve onunla iş ilişkisine giren gerçek veya tüzel kişidir. Çalışan ise işveren ile iş ilişkisine giren kişidir.

İş hukuku metodu, iş sözleşmesi taraflarının iç iş mevzuatında belirtilen eşitliğini sağlamaktır.

İş hukukunun temel ilkeleri:

a) çalışma hakkı, çalışma yeteneklerini serbestçe kullanma, meslek seçme;

b) zorla çalıştırmanın yasaklanması;

c) işsizliğe karşı koruma;

d) güvenlik ve hijyen gereksinimlerini karşılayan adil çalışma koşulları hakkı;

e) dinlenme hakkı;

f) işçilerin hak eşitliği;

j) iş için adil bir ücret hakkı;

h) grev hakkı.

Hukukun bir kolu olarak iş kanunu çeşitli normatif yönetmeliklerden oluşmaktadır. İş hukuku kaynaklarına Anayasa, İş Kanunu, çalışma alanında Başkan ve Hükümetin kararları, yerel özyönetim organlarının yönetmenlikleri, her işletmenin dahili çalışma programını düzenleyen yönetmenlikler aittir.

Toplu sözleşme, çalışanlar ve işveren arasındaki ilişkinin genel sorunlarını belirleyen belgedir. Ücret, tazminat, çalışma zamanı ve dinlenme zamanı, sosyal sigorta vb. konuları içerebilir.

İş ilişkileri, bir iş sözleşmesine dayanmaktadır. İş sözleşmesi; bir tarafın bağımlı olarak iş görmeyi, diğer tarafın ücret ödemeyi

üstlenmesinden oluşan sözleşmedir. Bu tanım ışığında iş sözleşmesinin unsurlarını iş görme, ücret ve bağımlılık unsurlarına sahip olduğunu söyleyebiliriz. (Alp, 2013: 2)

Geçerlilik süresi itibariyle, belirsiz bir süre için yapılan iş sözleşmeleri ve 5 yıldan fazla olmayan belirli süreli iş sözleşmeleri mevcuttur. Tüm sözleşmeler, türünden bağımsız olarak, yazılı olmalıdır.

İş sözleşmesinin içeriği taraflarca belirlenir ve belirli şartları içerir. Gerekli (zorunlu) şartlar arasında iş yeri, çalışanın emek işlevleri (uzmanlık, yeterlilik, görev), işin başlama tarihi (belirli süreli sözleşme zamanı - işin bittiği tarih), çalışan ve işverenin hak ve yükümlülükleri, çalışma koşulları, çalışma süresi ve dinlenme zamanı, emek ve sosyal sigorta şartları yer alır. Zorunlu şartların yanı sıra, iş sözleşmesine içeriği tarafların anlaşmasına bağlı olan ek koşullar dahildir. Ek koşullar, deneme süresi, ticari sır niteliğindeki bilgilerin ifşa edilmemesi, çalışma süresince ikamet izni verilmesi gibi şartları içerebilir.

İş sözleşmesi ancak aşağıdaki nedenlerle feshedilebilir:

- a) tarafların mutabakatı;
- b) iş sözleşmesinin süresinin sona ermesi;
- c) çalışanın inisiyatifiyle iş sözleşmesinin feshi; işverenin inisiyatifiyle iş sözleşmesinin feshi;
- d) işletme sahibinin değişimi veya işletmenin yeniden kurulması ile bağlantılı olarak çalışanın çalışmaya devam etmesini reddetmesi;
- e) iş sözleşmesinin şartlarındaki değişikliklerle bağlantılı olarak çalışanın çalışmaya devam etmesini reddetmesi;
- f) çalışanın sağlık raporuna göre sağlık durumundan dolayı başka bir işe geçmesini reddetmesi;
- g) çalışanın, işverenin başka bir yere devredilmesiyle bağlantılı olarak aktarmayı reddetmesi;

- h) tarafların iradesine bağılı olmayan koşullar;
- i) iş s3zleşmelerinin imzalanmasına dair yasal kuralların ihlali.

İş hukukunun 3nemli alanlarından biri, iş uyuşmazlıklarının 33z3lmesidir.

B3ylece, iş hukukunun 3nemi iş mevzuatının ama3 ve hedefleri ile belirlenir ve aşağıdakıları i3ermektedir:

- İş ve ilgili ilişkilerin yasal d3zenlemesi i3in etkili bir mekanizma oluşturmak;

- 3alışanların ve işverenlerin hak ve 3ıkarlarının korunması;

- Sosyal ve iş ilişkileri alanında 3alışanların, işverenlerin ve devletin 3ıkarlarının koordinasyonu.

1.1.4. Ticaret Hukuku

Ticaret hukuku, ticari faaliyetleri d3zenleyen hukuk dallarından biridir. Ticaret hukuku medeni hukukun bir alt sekt3r3 olarak kabul edilir. Ticaret hukuku, ticaret cirosuna hizmet etmek ve profesyonel girişimciler arasındaki ilişkiyi d3zenlemek i3in tasarlanmış bir dizi yasal normdur. Ticaret hukuku, 3zel hukuk kuralları k3mesidir. Girişimciler arasındaki ilişkileri veya onların girişimcilik faaliyetleri s3recine katılımlarını d3zenler. (Бойкова, 2009:12)

Genel olarak, ticaret hukuku, işle alakalı ve kendine 3zg3 “yasal 3evre”ni oluşturan b3t3n normlar dizisi olarak d3ř3n3l3r. Daha dar bir Şekilde, ticaretin organizasyonunu (ortaklıklar, Şirketler, temsilcilikler vb.) d3zenleyen ve buna uygun devlet kontrol3 oluşturan bir yasa olarak tasarlanmıştır: antitr3st yasağ, menkul kıymetler mevzuatı, t3keticici koruması, 3evre koruma vb.

Ticari faaliyetlerinin düzenlenmesi, ticari ilişkiler, ticaret cirolarının satışı ve satın alınması için kuruluşlar arasındaki ilişkiler ticaret hukukunun öznesini oluşturmaktadır. Ticari hukuk öznesi, ticari işlemlerden kaynaklanan kar elde etmeyi amaçlayan girişim faaliyeti türlerinden biri olan ticari faaliyettir. Ticari faaliyet, malları üreticiden tüketiciye tanıtmak için birbiriyle ilişkili eylemler dizisi olarak anlaşılmalıdır.

Ticaret hukukunun ilkeleri: (Berzek, 2016: 3)

a) ticari ilişkilerde, sivil mevzuatla düzenlenen katılımcıların eşitliğinin tanınması;

b) mülkiyetin dokunulmazlığı;

c) sözleşme özgürlüğü;

d) iş adamının özel işlerinde herhangi bir gelişigüzel müdahalenin yasaklanması;

e) ihlal edilen hakların yeniden yapılanması;

f) ihlal edilen hakların adli korunması;

Ticari hukukun düzenlendiği alan aşağıdakileri içerir:

- iş adamlarının yasal statüsü ve faaliyetleri;

- ticaret işlemleri;

- ticaret temsilciliği;

- menkul kıymetler;

- iflas;

- kredi ve sigorta ilişkileri;

- deniz ticareti ve sınai mülkiyet hakları.

Bazı ekonomistlere göre, iki devlet arasındaki ticaret alanında ilişkileri düzenleyen uluslararası ticaret hukuku mevcuttur. Onların görüşüne göre, uluslararası ticaret hukuku karışık bir yapıya sahiptir - kısmen kamusal, kısmen özeldir. Bunun nedeni, devlet içinde ticaret

alanında bireyler ve tüzel kişiler arasındaki özel ticaret hukukunun varlığını belirleyen karmaşık ve çeşitli yasal ilişkilerin olmasıdır. (Şanlı, 2003:12)

Ticari hukukun öznelere medeni hukuk ilişkileri katılımcılarının tamamı olmayabilir. Ticaret faaliyetinde, sadece profesyonel ticaret yapmak için özel izinleri olan veya tüzüklerinde ticaretin yasal görevlerden biri olarak gösterildiği kuruluşların (katılımcılar) katılma hakkı vardır. Ticari faaliyetin öznelere, yalnız malları üreticiden tüketiciye ulaştırmak için mesleki faaliyetler yürüten gerçek ve tüzel kişiler olabilir.

1.4. DÜNYA BANKASI VE FİNANS SEKTÖRÜ

Dünya Bankası, Birleşmiş Milletler'in (BM) uluslararası ekonomik kalkınma amacıyla kurulmuş özel bir kurumdur. BM'nin 188 üye devleti tarafından yönetilmekte ve onlara karşı sorumluluklar taşımaktadır. Dünya Bankası fikri, Temmuz 1944'te ABD'nin Bretton Woods şehrinde gerçekleştirilmiş BM konferansında ileri sürüldü. Bu konferansta temsil edilen 44 ülke İkinci Dünya Savaşı sonrasında dünyada ekonomik işbirliğinin temelini oluşturmasının yanı sıra uluslararası ekonomik sistemin yeniden kurulmasının teşvik edilmesini hedeflediler ve Dünya Bankı bu amaçla kuruldu.

Resmi olarak, Dünya Bankası, BM ülkelerin çoğunun 1944 Bretton Woods Anlaşması'nı onaylaması üzerine 27 Aralık 1945'te kuruldu. İlk kredi 9 Mayıs 1947'de Fransa'ya verildi (İkinci Dünya Savaşında tahrip edilen ekonominin yeniden inşası için).

Dünya Bankası'nın temel amacı, küresel ölçekte kapsamlı ve sürdürülebilir gelişmeyi desteklemektir. Dünya Bankası ayrıca, yoksul

ve zengin ülkeler arasındaki ekonomik uçurumun giderilmesine, dünya üzre yoksulluğun azaltılmasına, üye ülkelerin ekonomilerini güçlendirerek ve sürdürülebilir ekonomik büyümelerini destekleyerek insanların yaşam kalitesini yükseltmeye yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Bugün, Dünya Bankası dünyadaki gelişmekte olan ülkeler için en önemli finansal ve teknik yardım kaynaklarından biridir. Banka, yoksulluğun azaltılması ve ekonomik büyümeyi hızlandırma stratejilerini uygulamak için gelişmekte olan ülkelere uzun vadeli krediler, hibeler ve teknik yardımlar sağlamaktadır.

Dünya Bankası, aşağıdaki stratejik alanlara özel önem vermektedir:

- en fakir ülkelere ve istikrarsız devletlere yardım;
- orta gelirli ülkelerde yeniden yapılanma ve kalkınma programlarına destek;
- küresel kamu mallarıyla ilgili problemlerin çözümü;
- kalkınma sorunlarına çözüm arayan dünyanın dört bir yanındaki insanlara yardım edebilecek bilginin yayılması;

Gelişim sürecinde, Dünya Bankası çeşitli yapısal değişimlere uğramış ve bugün “Dünya Bankası Grubu” (The World Bank Group) olarak adlandırılan birbiriyle ilişkili beş kalkınma kuruluşundan oluşan bir sistemdir: (Dünya Bankı Grubuna dair veriler <http://www.worldbank.org> 2018)

1. Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası (IBRD). Orta gelirli ülkelere ve kredibilitesi ve geliri düşük ülkelerde hükümetlere finansman sağlar;
2. Uluslararası Kalkınma Derneği (UKAD). Dünyanın en fakir ülkelerinin hükümetlerine faizsiz krediler ve hibeler sağlar;

3. Uluslararası Finans Kurumu (IFC). Özel sektöre odaklanan kalkınma ajansı;
4. Çok Taraflı Yatırım Garanti Ajansı (MIGA). Ekonomik kalkınma için uluslararası işbirliğinin güçlendirilmesi ve özellikle yabancı yatırımın ve bilhassa özel yabancı yatırımın gelişmekte olan ülkelerin kalkınmasına katkısının teşvik edilmesi amaçlı kuruluş;
5. Uluslararası Yatırım Anlaşmazlıklarının Çözüm Merkezi (ICSID). Yatırım anlaşmazlıklarını çözmek için fırsatlar sunar.

Teknik olarak “Dünya Bankası” teriminin sadece Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası (IBRD) ve Uluslararası Kalkınma Derneği (IDA) anlamına geldiği belirtilmelidir.

Dünya Bankası, düşük faizli ve faizsiz krediler ve hibeler şeklinde finansal destek sağlamaktadır. Banka, iki ana tip kredi sunmaktadır: yatırım kredileri ve kalkınma kredileri. Ekonominin çeşitli sektörlerinde sosyal ve ekonomik kalkınma projeleri çerçevesinde mal, iş ve hizmet üretimini finanse etmek için yatırım kredileri kullanılmaktadır. Siyasi ve kurumsal reformları desteklemek için kalkınma kredileri sağlanmıştır. İnovasyon, kurumlar arası işbirliği ve yerel paydaşların proje çalışmalarına katılımı teşvik ederek projelerin gelişimini finanse etmek için hibeler sağlanmıştır.

Dünya Bankası kredilerinin hacmi, yılda on milyarlarca ABD dolarına ulaşmaktadır. Banka, belirli ekonomik ve sosyal kalkınma projelerini finanse etmekte, teknik yardım ve tavsiyede bulunmakta ve aynı zamanda, diğer kaynaklardan yatırım çekmek ve borç almak için bir çeşit “katalizör” olarak hizmet etmektedir.

Kuruluşun borç alan ülkelere sağladığı kredileri ve hibeleri desteklemek için, Dünya Bankası çeşitli şekillerde fonları harekete geçiriyor. Gelişmekte olan ülkeler için IBRD kredileri, "AAA" olarak

derecelendirilen dünya finansal piyasaları tahvillerini satarak finanse edilmektedir. IBRD tahvilleri Kuzey Amerika, Avrupa ve Asya'dan çeşitli özel ve kurumsal yatırımcılar tarafından satın alınır.

Mali yılın sonunda, Dünya Bankası genellikle, belirli kredilerden gelen faiz ve sağlanan bazı hizmetlerin ücretlerinden elde edilen fazla bakiyeye sahiptir. Kârın bir kısmı İDA'ya devredilirken, fazla bakiyenin diğer kısmı borç oranı yüksek olduğu fakir ülkelerin borç yükünü hafifletmek için mali rezerv içine aktarılmakta ya da acil insani krizlerle baş etmek için kullanılmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

İNGİLTERE FİNANS SEKTÖRÜNÜN GELİŞİMİ

2.1. İNGİLTERE EKONOMİSİNİN FİNANSAL SEKTÖRÜNÜN ÖZELLİKLERİ

Yüzyıllar boyunca, İngiltere'nin finans sektörü, dünya ekonomisinde en büyük ve en gelişmiş finans sektörlerinden biriydi. İki dünya savaşlarından sonra, Britanya, dünya üretim ve ticaretindeki eski konumlarını yavaş yavaş teslim etti, fakat 1970'lerde ve 1980'lerde uluslararası finans merkezi rolünü yeniden güçlendirdi. Uluslararası finansal işlemlerin hacmi açısından, İngiltere pazarı rakipsizdir.

İngiltere'nin finans sektörü dünya üzere ABD ve Japonya'dan sonra üçüncü sıradadır. Sigorta ve yatırım şirketleri de dahil olmak üzere 50.000'den fazla işletmeyi istihdam etmektedir. Londra, İngiliz finans sektörünün tartışmasız lideridir. Bununla birlikte İskoçya'da Edinburgh ve Glasgow, İngiltere'de Bristol, Leeds, Liverpool ve Kuzey İrlanda'da Belfast da finansal işlemler için önemli siteleri temsil etmektedir. (Shabani, 2017:10)

Geleneksel olarak, İngiltere'nin finans sistemi menkul kıymetler piyasasına dayalı bir tür olarak sınıflandırılır (market-based). Bu göstergeye göre, banka varlıklarının ülke GSYİH'sine oranı olarak, bu devlet bankacılığa dayalı finansal sistemlere sahip Almanya ve Japonya'yı geride bırakıyor. Buna sebep İngiltere'de 260'dan fazla yabancı bankanın varlığıdır.

Sigorta şirketleri, emeklilik fonları ve toplu yatırım kurumları gibi fonlar ülkenin finans sektöründe önemli bir rol oynamaktadır. Sigorta düzeyinde, İngiltere, dünya üzere Amerika Birleşik Devletleri'nden sonra üçüncü, ve Avrupa'da birinci sıralardan birinde yer almaktadır. Toplu

yatırım kurumları alanında hakim konum yatırım fonları ve yeni gelişmiş açık tip yatırım şirketlerine aittir.

Bölgenin finans sektörünün anahtarı Londra Borsası'dır. Londra Borsası dünyanın en eski borsa olarak kabul edilir. Borsa'nın kuruluş yılı,1773'tür.

İngiltere, dünyadaki finansal hizmetlerin önde gelen ihracatçısıdır. Hizmet ticaretinin hacmi yaklaşık 97 milyar dolar teşkil etmektedir, bu da ABD, İsviçre, Lüksemburg ve Singapur gibi büyük dünya merkezlerinin toplam hacmiyle karşılaştırılabilir.

İngiltere'nin finans hizmetleri alanındaki ana ticaret ortakları ABD, AB ülkeleri, İsviçre, Japonya, Avustralya ve Kanada'dır. Gelişmekte olan pazarlar (Çin, Birleşik Arap Emirlikleri, Hindistan) ile birlikte İngiltere'nin önemli ticaret ortakları Hong Kong ve Singapur'un uluslararası finans merkezleridir.

2014-2015 mali yılında finans hizmetleri sektöründen alınan bütçe gelirleri, yaklaşık 100 milyar dolar teşkil etti ve bu da toplam vergi gelirinin %11'ini oluşturdu. Bunlardan yaklaşık %40'ı İngiltere'deki ofisleri olan uluslararası finans şirketlerinin payına düşüyor.

2007'den 2015'e kadar İngiltere'nin finansal sektörüne doğrudan yabancı yatırım hacmi 153 milyar ABD Doları teşkil etti. 2016 yılında İngiliz finansal hizmetler piyasası yerli ve yabancı yatırımları aktif olarak çekmeğe devam etti. ABD İngiltere'nin finans piyasasında en büyük yabancı yatırımcı olarak kalmakta ve % 47'lik bir paya sahiptir. İngiliz piyasasında temsil edilen ABD kuruluşların sayısı, her yıl %9 artmaktadır. BRICS ülkelerinden kuruluşların sayısı da hızla artmakta - yılda %29. Buna rağmen, İngiltere pazarında işgal ettikleri pay henüz % 5'i geçmiyor.

Böylece, bugün İngiltere'de finans sektörünün çok gelişmiş ve ekonomik olarak korunan bir alan olduğu sonucuna varabiliriz.

2.2. DEVLETİN İNGİLTERE FİNANS SEKTÖRÜNDEKİ ROLÜ

İngiltere Hükümeti, ülkenin finans sektörünün ulusal ekonominin kilit sektörlerinden biri olarak düzenlenmesine özel önem vermektedir.

İngiltere'de bankacılık ve para birimi düzenlemeleri iki hükümet organı tarafından yürütülmektedir: (İngiltere Maliye Bakanlığı hakkında bilgi: <https://www.gov.uk>, 2017)

1. İngiltere Maliye Bakanlığı (HM Treasury);
2. İngiltere Bankası (Bank of England)

İngiltere Maliye Bakanlığı, hükümetin kamu harcamaları üzerindeki kontrolünü sürdürür, İngiltere'nin ekonomi politikasının yönünü belirler ve güçlü ve sürdürülebilir ekonomik büyüme elde etmek için çalışır. İşlevleri arasında maliye ve ekonomi alanında tekliflerin hazırlanması ve İngiltere Hükümetinin bu alanlardaki politikasının uygulanmasının sağlanması; vergi politikası, devlet bütçesinin oluşturulması ve uygulanması üzerinde kontrol; İngiltere'nin uluslararası finansal ilişkilerinin geliştirilmesi yer almaktadır. Aynı zamanda bakanlık, kamu mali kaynaklarının doğru ve zamanında dağıtılmasından da sorumludur. (İngiltere bankası hakkında bilgi <https://www.bankofengland.co.uk>, 2018)

İngiltere'de, bankacılık sistemi İngiltere Bankası tarafından düzenlenmektedir. Bu alanda geçerli önemli yasal mevzuat 1987 tarihli Bankacılık Kanunu'dur. Bu kanun "bankalar" ile "lisanslı mevduat sahipleri" arasındaki ayrımı kaldırdı. 1987'den bu yana, yapı

kooperatifleri dışındaki her depozito kurumunun faaliyetir bankacılık lisansının alınmasını gerektirmektedir.

İngiltere Merkez Bankası taban faiz oranı belirleme hakkına sahiptir.2013 yılında İngiltere Merkez Bankası, makroekonomik ve finansal istikrar ile ilgili önemli yetkilere sahip ve bu alandaki olası riskleri ortadan kaldırılmasına yönelik tedbirler geliştiren Finansal Politikalar Komitesi'ni (Financial Policy Committee) kurmuştur.

Ayrıca, İngiltere bankacılık sisteminin kendisi de İngiliz bankalarının perakende ve yatırım operasyonlarının ayrılmasından oluşan önemli bir yeniden yapılanma sürecine girmektedir. Bankacılık sektörü reformunun geliştirilmesinden sorumlu olan Bağımsız Bankalar Komisyonu (ICB), bireysel mevduatlar ve küçük işletmelere borç verme dahil olmak üzere İngiliz bankalarının perakende işlemlerinin yatırım fişlemlerinden tam özerkliği konusunda ısrar etmektedir. ICB`ye göre, bu reform, kriz durumunda devlet tarafından bankalara daha etkili yardım sağlayacaktır.

Yakın zamana kadar, İngiltere'nin ana finans organı olan İngiltere Merkez Bankası ile birlikte finansal sektördeki kontrol fonksiyonları Finansal Hizmetler Kurumu (FSA) tarafından gerçekleştirilmekteydi. Aslında bu organizasyon finansal hizmetler alanında ülkenin tek düzenleyici organıydı. 1 Nisan 2013 tarihinden itibaren FSA iki ayrı düzenleyici kuruma bölündü: İngiltere Merkez Bankası'nın bir parçası olan İhtiyati Düzenleme Kurumu (PRA) ve Mali İdare Kurumu (FCA). (Finansal Hizmetler Kurumu hakkında bilgi <http://www.fsa.gov.uk/>:2018)

PRA, yaklaşık 1.500 bankayı, dernekleri, kredi birliklerini, sigortaşirketlerini ve büyük yatırım şirketlerini düzenler ve denetler. PRA'nın ana görevi, bu kuruluşların güvenli ve güvenilir bir şekilde

çalışmasını sağlamaktır. Kurum, sigorta kuruluşlarının mali durumunu değerlendirir, finansal şirketlerin güvenliğini ve istikrarını artırır ve poliçe sahiplerine uygun düzeyde koruma sağlar.

Mali İdare Kurumu (FCA) piyasaların düzgün işleyişinden, tüketici haklarının korunmasından ve rekabetin gelişmesi için koşulların oluşturulmasından sorumludur. Sigorta acentelerinin ve aracı kurumlarının faaliyeti bu kurum tarafından düzenlenir ve kontrol edilir. (About the FCA <https://www.fca.org.uk/> :2018)

İngiliz mevzuatı sigorta şirketlerinin mali raporlama biçimlerine ve hacimlerine ilişkin şartları belirler. Lisans sahibi tüm sigorta şirketlerinin yıllık mali tablolarını hazırlaması ve pay sahiplerinin dikkatine sunması gerekmektedir. Finansal rapor, zorunlu dış denetim prosedürden geçmektedir. Bu zaman, İngiltere'de yerleşik sigorta şirketlerinin denetim normları ve standartları uygulanır. Mali yılın bitiminden altı ay geçmeden, tüm sigorta şirketlerinin İhtiyati Düzenleme Kurumuna yıllık mali rapor sunmaları gerekmektedir.

Sigorta alanında İngiltere'nin yasama işlemleri şunlardır: sigorta sözleşmelerinin imzalanması, iş sigortasındaki bilgilerin ifşası, sigorta teminatı ve sigortalıların makul olmayan hak taleplerine karşı tazminatları ile ilgili hususları düzenleyen 2015 Sigortacılık Kanunu (Insurance Act 2015), Tüketici Sigortası Yasası (bilgilendirme ve bilgi sunumu) 2012 Tüketici Sigortası Bilgilerin açıklanması ve sağlanması) (Consumer Insurance (Disclosure and Representations) Act 2012); Üçüncü Taraflar (Sigorta Şirketlerine Haklar) 2010 Yılı Üçüncü Taraflar Kanunu (Sigortacılara Karşı Haklar) (Third Parties (Rights against Insurers) Act 2010).

İngiltere'de ayrıca Mali Ombudsmanlık Kurumu (Financial Ombudsman Service) Ombudsman Body) mevcuttur. Bu kurum

tüketicilerle finans sektörünün kurumları - sigorta şirketleri, bankalar ve diğerleri arasındaki anlaşmazlıkların çözümünü ele alır. Kurum, 2000 Finansal Hizmetler ve Piyasalar Yasası (Financial Services and Markets Act 2000) uyarınca oluşturulan kar amacı gütmeyen bir kuruluştur. (Mali Ombudsmanlık Kurumu hakkında bilgi, <http://www.financial-ombudsman.org.uk/> : 2014).

2.3. İNGİLTERE'DE FİNANS SEKTÖRÜNÜN ALANLARI

Finansal sistem, bir dizi piyasadan, kurumdan ve nihai kullanıcılarından oluşur. Yaygın bir uygulamaya göre, kurumlar mevduat alanlara ve mevduat almayanlara ayrılmaktadır. İngiltere'de, mevduat alan kurumlar da bankalar ve yapı kooperatifleri (building societies) olarak iki kategoriye ayrılır. Perakende bankalar ile yapı kooperatiflerinin ana faaliyetleri arasında önemli benzerlikler vardır, lakin sonuncular hem kaynaklarda hem de fon kullanımında daha fazla özgürlüğe sahiptir.

Genel olarak, çoğu literatürde İngiltere'nin finans sektörünün beş alanı gösterilir: Bankacılık; Yapı kooperatifleri; Sigorta şirketleri; Emeklilik fonları; ve Yatırım fonları.

2.3.1. Bankacılık

İngiltere'de bankacılık sektörü geleneksel olarak parçalara bölünmüştür. İngiltere Merkez Bankası Üç Aylık Bülteni'nin yıllık Şubat sayısında, İngiltere Merkez Bankası, İngiltere'de banka olarak faaliyet göstermek için lisans verdiği tüm bankacılık kurumlarını listeler. Liste, bazen işlevine, bazen de sahipliğinin milliyetine göre ayırt edilen yedi

bölüme ayrılmıştır. Fonksiyon açısından, büyük farklılıklar perakende bankaları, İngiliz ticari bankalar, diğer İngiliz bankaları ve indirim evleri arasındadır.

Birinci grup, küçük ve kurum dışı işletmelerle birlikte hane veya kişisel sektöre mevduat ve kredi olanakları sağlamaktadır. Perakende bankaları çeşitli ödeme mekanizmalarına sahiptir ve para transferi perakende banka operasyonlarının önemli bir parçasıdır. Son yıllarda, perakende bankaları “tek elden alışveriş” pazarlama fikrine dayalı artan bir finansal hizmet yelpazesi sundular, böylece tek bir şube içinde, döviz veya sigorta poliçesi satın almak, bireysel emeklilik fonu açmak, menkul kıymetler fonuna yatırım yapmak, ve diğer hizmetleri satın almak mümkün oldu. Ayrıca, gayrimenkul kuruluşları, ticari bankalar ve menkul kıymet alım satım şirketlerinin satın alınması yoluyla, perakende bankaları daha da çeşitlenmiştir.

İngiliz ticaret bankalarının uzun bir geçmişi var. Bazıları daha iyi bilinen perakende bankalarından önce yaranmış ve birçoğu onlardan bağımsız kalmıştır. Kökenleri, denizaşırı ticaretin finansmanında yatmaktadır, çünkü bu, sahip-girişimcinin kendi sermayesini sağlama yeteneğini ortaya çıkaran ilk etkinlikti. Firmalar ve sermaye gereksinimleri genişledikçe, ticari bankalar eksiksiz bir kurumsal finansal hizmet yelpazesi sunarak adım adım gelişti. Bunlar, mevduat kabul etmek ve kredi almak, alternatif finansman biçimleri hakkında tavsiyelerde bulunmak, risk yönetimi stratejileri hakkında danışmanlık yapmak, yeni menkul kıymet ihraçlarını ele almak ve firmalar tarafından verilen “kabul” faturalarını kapsamaktadır. Her caddede şubeleri olan perakende bankalarından daha az tanınan ticari bankaların adları, büyük

birleşme veya devralma olaylarında genellikle kamuoyunun dikkatini çekmektedir.

Diğer İngiliz bankaları, bir dizi bankacılık hizmeti sunan ancak genellikle bir şekilde sınırlı olan bankalardır. Perakende bankaların yan kuruluşları olabilsede, genellikle perakende sektörü ile doğrudan ilgilenmezler. Birçoğu, önceler “finans evleri” olarak adlandırılmış, perakende satışlar için kredi sağlayarak, bankaların aracısı olarak faaliyet gösterdiği mağazalardan oluşmuştur.

İndirim evleri, İngiltere finans sisteminde oldukça uzmanlaşmış ve benzersiz bir rol oynamaktadır. Neredeyse tüm bankalarla ve İngiltere Merkez Bankası ile anlaşmalıdır. Bankalar tarafından çok kısa vadeli fon kabul ederler ve hazineyi ve kambiyo senetleri almak ve tutmak için fonları kullanırlar. Böylece, likit varlıkların ilk kaynağını bankacılık sektörünün geri kalanına sunmaktalar, böylelikle fonlarda herhangi bir kıtlık ya da fazlalık indirim evlerinin faturaları satın alma kabiliyetine hemen yansıtılmaktadır.

2.3.2. Yapı kooperatifleri

Yapı kooperatifleri, 18.yüzyılda, evlerin inşa edilmesini finanse etmek amacıyla periyodik ödemelerin yapıldığı, çoğunlukla yerel bir odak noktası olan dost veya ortak topluluklar olarak ortaya çıktı. Bankaların aksine, yapı kooperatiflerinin hissedarları yoktur; üyeleri aynı zamanda sahipleridir. İlk zamanlarda, belirli ev yapımı programı tamamlandıktan sonra yapı kooperatifleri genellikle feshediliyordu. Ancak bazı yapı kooperatifleri, sürekli bir konut inşaatı ve finans

programını benimseyen “kalıcı” topluluklar haline gelerek bugüne kadar hayatta kalmışlar.

Yapı kooperatiflerinin tarihi önemlidir, çünkü birçok açıdan, onları bir banka biçimi olarak ele almanın doğal görünmekle birlikte, bankalardan oldukça farklı davrandıkları ve farklı düzenleyici rejimlere tabi olduklarını açıklar. Karşılıklı topluluklar oldukları için yönetmelikleri uzun yıllar Arkadaş Toplulukları Sicil Dairesi'nin (Registrar of the Friendly Societies) sorumluluğundaydı. Ticari birlikler olmadıkları için, Yapı Kooperatifleri Derneği (Building Societies Association), kısıtlayıcı uygulamalar yasasına aykırı olmayan bir şekilde, “tavsiye edilen” depozito ve ipotek sistemini yıllarca kullanabildi.

1980'lerde, yapı kooperatifleri artan rekabet baskısı altında bulundular. 1983'te faiz oranı kartelinin sona ermesinin ardından sektörde rekabet yarandı. Aynı zamanda perakende bankalarla da rekabet arttı. Kooperatifler bir dizi yenilikle karşılık verdi. Düzenli katkı ve asgari bakiyeler için prim faiz oranları ödeyen yeni mevduat türleri getirdiler. Çek defteri olanakları ve otomatik para dağıtıcılarını tanıttılar. Ancak en büyük değişiklikler 1986 Yapı Kooperatifleri Yasası (Building Societies Act) ile geldi. Bu yasa, kooperatiflerin ticari varlıklarını dahil etmek amacıyla yatırım yapmalarına izin verilen varlıkları genişletti ve toplam varlıkların küçük hisseleri ile sınırlı olmalarına rağmen, onlara teminatsız krediler kullandırmalarına izin verdi. Teminatsız kredilendirme, küçük miktarlarda bile, çek teminat kartları sağlayabilecekleri anlamına geldiğinden, yapı kooperatifleri bankalarla eşit koşullarda ödeme imkanları sunabiliyordu. (Howesls and Keinth, 1998:312)

1986 tarihli bu yasa, kooperatiflere “tüzel kişilik kazandırma” hakkını verdi. Lakin bunun bir kaç koşulu vardır: 1) niyeti hakkında

uygun şekilde bilgilendirme; ve 2) üyelerin oy vermesi. Tüzel kişilik kazandırma, onların sınırlı sorumluluk taşıyan anonim şirketlerin üyesi değil, hissedarları haline gelecekleri anlamına gelir.

1986 Yasası'ndan bu yana, yapı kooperatifleri Yapı Kooperatifleri Komisyonu (Building Society Commission) tarafından düzenlemeye tabi tutulmuştur. Komisyon'un amacı, şirketin özellikle kaynakların ve fonların kullanımında hala var olan kısıtlamalarla ilgili olan işinin Kanunun amacına uygun olup olmadığını tespit etmektir.

2.3.3. Sigorta şirketleri

Uzun yıllardır İngiltere'nin sigortacılık işi, küresel bir finans merkezi olan Londra'da yoğunlaşmıştır. En büyük Londra sigorta pazarı, bir dizi ülke ve şirketin finansal akışlarına hizmet etmektedir. Londra uluslararası sigorta piyasasının güvenilirliği, sigorta profesyonellerinin önemli insan kaynaklarının, gelişmiş pazar altyapısının ve aynı zamanda İngiltere dışında tanınmış sigorta şirketi Lloyd'un varlığında yansımaktadır. Londra'da, dünyanın en büyük sigorta şirketlerinin temsilcilikleri veya yan kuruluşları bulunmaktadır. Burada, tüm büyük uluslararası sigorta ve reasürans brokerlerinin merkezi ofisleri yerleşir. En eski (1760 yılında kurulan) ve en yetkili sınıflandırma topluluğu olan "Lloyd" Denizaşırı Nakliyat burada faaliyet göstermektedir. Londra'da, bir dizi uluslararası sigorta kuruluşunun genel merkezlerinin yanı sıra, faaliyetleri uluslararası bir doğaya sahip olan ulusal sigorta piyasasının (Londra Sigortacıları Enstitüsü, Yeminli Sigortacılar Enstitüsü, vb.) bazı kuruluşları bulunmaktadır.

İngiltere'deki sigorta sektörü, Avrupa'nın birinci ve dünya üzre üçüncü büyük sigorta sektörüdür. Avrupa Birliği'nde tüm yeni sigorta

sözleşmelerinin %10 u, iş, emeklilik ve genel sigortacılıkta hizmetler sunan, müşterileri arasında 45 milyon Britanyalı ve milyonlarca başka ülke vatandaşı olan İngiliz sigorta şirketleri tarafından yapılmaktadır.

İngiltere'nin Finansal Hizmetler Kurumu (FSA - Finansal Hizmetler Kurumu), ülkede sigorta faaliyetlerini yürütmek için izin verilen 1118 şirketi tescil ettirmiştir: 836 şirket sadece genel sigorta türleriyle (araç sigortası, konut sigortası) ilgilenme hakkına sahiptir, 232 şirket sadece uzun vadeli sigorta (hayat ve emeklilik sigortası) hizmetleri sunarak faaliyetlerinde sınırlıdır ve sadece 50 şirket hem genel hem de uzun vadeli sigorta hizmetleri gösterebilir. Bu şirketlerin birçoğu büyük finans gruplarının mülkiyetindedir, ilk on büyük sigorta şirketi genel sigorta hizmetlerinin %72'sini ve hayat ve emeklilik sigortası hizmetleri üzere on grup bu pazarın%75'ini kontrol etmektedir.

Sigorta hizmetleri alanında, İngiltere pazarında yeni trendler gelişti. Geleneksel olarak, sigorta hizmetlerinin dağıtımının ana kanalları aracı kurumlar ve brokerlerdi, ancak son yıllarda, sigorta sözleşmelerini doğrudan tüketicilere aktaran şirket sayısı, keskin bir şekilde arttı. Örneğin, doğrudan satışlar artık otomatik sigorta satışlarının % 30-40'ını oluşturmaktadır. Ayrıca bankaların rolü de önemli ölçüde arttı. Özellikle, HSBC, Lloyd's Bank, Barklay's Bank gibi bankalar, daha önce birçok inşaat şirketinin yaptığı gibi, hayat sigortası şirketlerini kurmuşlardır. Bugün, bankalar ve inşaat şirketleri hayat sigortası pazarının yaklaşık %22'sini oluşturmaktadır. İngiltere'deki en iyi 20 bankanın çoğu risk değerlendirmesi ve sigorta sözleşmelerine dahil olurlar. Hayat sigortası dışındaki diğer sigorta türlerinin bankalar aracılığıyla satışları da gelişmektedir, ancak sektördeki yoğun rekabet nedeniyle bu türlere yönelik sigorta faaliyetlerine bankalar çok daha az katılmaktalar. Aynı zamanda, bazı sigorta şirketleri, sigorta ürünlerinin

dağıtımını için ek kanallar olarak hizmet veren kendi bankalarını yaratmaktadır.

İngiltere'nin mevzuatına göre, sigorta faaliyeti, hayat sigortası ve hayat sigortası dışındaki sigorta faaliyetine bölünmektedir. Sigorta şirketi tarafından yürütülen her bir sigorta türü için ayrı bir lisans alınmalıdır. Ayrıca, 1 Ocak 1982`den önce her iki sigorta türünü de yerine getirme lisansını almadığı takdirde, sigorta şirketi aynı zamanda hem hayat sigortası, hem de hayat sigortası dışında sigorta faaliyeti gerçekleştiremez.

İngiltere`de kişisel güvence sigortası, özel sigorta şirketleri, emeklilik fonları ve kamuya emlak satışı yapan yatırım şirketlerine (inşaat şirketleri) yoğunlaşmaktadır. Son on yılda, sigorta ödemelerinin toplanmasında düzenli bir artış olmuştur. İngiltere'de emeklilik kanunundaki değişikliğe bağlı olarak son yıllarda sigorta ödemelerinde önemli bir artış kaydedilmiştir. Bu durum, çalışan nüfus tarafından bireysel emeklilik sigortası için planlanan poliçelerin (planların) elde edilmesi için ekonomik teşvikler yaratmıştır. Mülkiyet sigortası bir dizi geleneksel türle temsil edilmektedir. Bunlar arasında, özel mülkiyet sigortası, hane mülkiyeti sigortası, hukuki sorumluluk sigortası vb. vardır. Mülkiyet sigortası da istikrarlı gelişme oranları ile karakterize edilir.

İngiltere sigorta piyasasının kurumsal yapısı, hissedarlarına ait olan anonim şirketler; karşılıklı sigorta kuruluşları; yabancı sigorta şirketlerinin ofisleri ve temsilcilikler tarafından temsil edilmektedir.

İngiltere'de, araba sahiplerinin, hava taşıyıcılarının, binicilik yapan kişilerin ve evde tehlikeli hayvan besleyen kişilerin üçüncü kişilere verdiği zararlar için zorunlu sorumluluk yükümlülüğü bulunmaktadır. Ayrıca, avukatlar, muhasebeciler, sigorta brokerleri ve nükleer santral işletmecileri için zorunlu mesleki sorumluluk sigortası sağlanmaktadır.

Sigorta şirketleri, sigorta faaliyetlerinden gelir vergisinin yanı sıra emlak vergisi de ödüyorlar. Bazı durumlarda, sigorta işlemleri damga vergisine tabidir, ancak bu işlemlerin hacmi çok sınırlıdır.

2.3.4. Emeklilik fonları

Çoğu gelişmiş ülkede, insanlar emekli olduktan sonra emekli maaşı almayı beklemektedir.

İngiliz emeklilik sistemi çok karmaşıktır. Yaşam kalitesi giderek artıyor ve hayat süresinin yanı sıra insanların aktif olarak çalışabildiği ve aktif olarak çalışmak istediği süre de artıyor. Bu, 2028 yılına kadar 67 yaşa ulaşacak olan emeklilik yaşının artmasına yol açıyor. Bununla birlikte, enflasyon, çeşitli toplumsal fenomenler, devletin sayısı sürekli büyüyen emeklilere emekli maaşı ödeyememesi, insanlarda emeklilik yaşına varmadan emeklilik maaşı konusunda endişe uyandırmaktadır.

Birleşik Krallık'ta üç temel emeklilik türü bulunmaktadır: Devlet Emeklilik Maaşı (State Pension), Sonuncu maaş üzere emekli maaşı (Final Salary Pension) ve Belirlenmiş Katkı Emekliliği (Defined Contribution Pension), bu son emeklilik türlerini insanlar devlet emekliliğine ek olarak alabilir. Bunlardan her birinin artıları ve eksileri vardır ve diğerlerinden çok farklıdır.

Çalışma kariyeri boyunca, maaştan ulusal sigorta (National Insurance) hesabına vergi ve kesintiler alınır. Bu kesintiler, temel devlet emekli maaşı alma hakkını verir. Temel devlet emekliliğinin miktarı maaşın miktarına bağlı değil, ulusal sigorta hesabına katkıların yapıldığı yıl sayısına bağlıdır.

Temel emekliliğe ek olarak, bazı çalışanlar ek devlet emeklilik maaşı alabilir (Additional State Pension). Ek devlet emekliliğinin miktarı

maaşın miktarına bağlıdır ve kişinin maaşı ve ulusal sigorta hesabına olan kesintiler ne kadar fazla olursa, ek devlet emeklilik maaşı da o kadar fazla olur. Bugün oldukça nadir görülen bir diğer emekli maaşı türü, Sonunzu maaş üzere emekli maaşdır. Çalışanlarına bu tip emeklilik planına katılımı teklif eden bir kuruluştaki çalışanlar bu emeklilik maaşını alabilir. Emeklilik maaşının miktarı, bu kuruluştaki hizmet süresine ve işin son yılında maaşın miktarına bağlı olarak belirlenir.

Çoğu işletmenin kendi çalışanlarına sunduğu Belirlenmiş Katkı Emekliliği oldukça farklı bir şekilde çalışıyor. Bu tür emekli maaşı hem de “money purchase scheme” olarak adlandırılır, yani, para karşılığında alınan emekli maaşı. Şirkette çalışmaya başlayan ve emeklilik planına dahil olan işçi ve işvereni, çalışanın maaşının belirli bir yüzdesini emeklilik fonuna transfer etmektedir. Çalışan, iş yerini değiştirmeye karar verirse, eski şirketin emeklilik planının aktif bir üyesi olmayı durdurur ve yeni şirkette yeni bir plan açtırır. Gelecek emeklilik maaşı belirlenmemiş olup mevcut tüm emeklilik planlarının toplam miktarına bağlı olacaktır.

Lakin özel bir sağlayıcıdan kişisel emeklilik planının açılması giderek daha çok yaygınlaşmaktadır. Kendileri veya iş sözleşmesi kapsamında çalışanlar, kısmen işverenin sponsor olduğu emeklilik planına üye olma fırsatına sahip değildir. Bu tür çalışanlar iş yerinde sunulanlara ek olarak kişisel emeklilik planı açar. Böyle bir fona katkılar çalışanın kendi tasarruflarından, bağımsız olarak ödenilir, bu zaman devlet çalışanın daha önce ödemiş olduğu katkı tutarına eşit olan gelir vergisini geri ödemektedir.

2.3.5. Yatırım fonları

Bu alan nispeten yüksek bir konsantrasyon seviyesi ile karakterize edilir: 10 ana yöneticinin payına güven yönetimi altındaki tüm varlıkların yarısı düşmektedir. En büyük oyuncu rolünü 1,6 trilyondan fazlasını yöneten Barclays Global Investors üstlenmektedir.

En yaygın fon türü menkul kıymetler fonudur.

Menkul kıymetler fonunun amacı bireylerden veya şirketlerden fon almak ve bu fonları çok çeşitli varlıklara yatırmaktır. Menkul kıymetler fonuna katkıda bulunanlar, dayanak varlıkların gelir ve sermaye kazancında pay sahibidirler. İngiltere menkul kıymetler fonları açık uçlu (open-ended) fon örnekleridir.

Yatırımcılar için çeşitli avandajlar vardır. Öncelikle “küçük” bir tasarruf sahibi, menkul kıymetleri doğrudan satın almaktan çok daha geniş bir varlık portföyüne oldukça ucuza yatırım yaparak riski azaltabilir. Başka bir deyişle, menkul kıymetler şirketi, menkul kıymet alım satımında mevcut olan ölçek ekonomisi olan piyasa aksaklığını kullanmaktadır. İkincisi, holdingler çok hızlı bir şekilde tasfiye edilebilir. Menkul kıymetler sahipleri, onları yöneticilere geri satabilir ve normalde on gün içinde ödeme alabilirler. Menkul kıymetlerin ticareti sadece yatırımcı ve fon yöneticisi arasında yapılabilir. İkincil piyasa yoktur.

Her menkul kıymetler fonu her zaman iki şirketin sorumluluğundadır. İlk olarak, fonun günlük yönetiminden sorumlu şirket var (fon yöneticisi). Bu, uzman bir fon yönetim şirketi veya daha büyük finansal grubun bir parçası olabilir.

Ayrıca, her fonun bir mütevellisi vardır. Bunlar esasen büyük bankaların uzman bağlı kuruluşlarıdır. Mütevellinin işi, fonun, mükavelename çerçevesinde yönetildiğini görmektir. Bu mükavelename,

fonun amacını belirler ve fonların yönetimini için geniş koşullar ortaya koyar. (Korkmaz ve Ali, 2015: 70)

Yatırım tröstleri, yukarıda tartıştığımız tüm diğer kurumlardan farklıdır. Bunun başlıca nedeni, önceki arabulucular “açık uçlu” iken (open-ended), yatırım ortaklıkları “kapalı”dır. “Açık uçlu” olmak, herhangi bir sayıda tasarruf sahibinin, istediği zaman herhangi aracı sayına herhangi bir miktarda fon verebileceği anlamına gelir.

Yatırım tröstleri söz konusu olduğunda, tröstteki hisse sayısı sabittir. Böylece yeni tasarruf sahipleri sadece mevcut hissedarlardan hisse satın alabilirler.

2.4. İNGİLTERE'DE VERGİ SİSTEMİ

İngiliz hükümetinin ekonomi politikasının temel önceliği G20 ülkeleri arasında en elverişli vergi rejimini yaratmaktır. 1973'te yapılan reform, İngiltere'deki modern vergi sistemini belirledi. Ülkenin tüm nüfusu için kişisel gelir vergisi ödenmesi zorunludur. Büyük Britanya nüfusu vatandaşlara ve yerleşmiş olmayanlara ayrılmıştır. Eğer bir kişi vatandaş statüsüne sahipse, o zaman geliri belirleyen kaynağa bakılmaksızın vergi ödemekle yükümlüdür. Yerleşmiş olmayan kişilerin, sadece İngiltere sınırları içinde alınan gelirler için vergi ödemeleri yapmaları gerekmektedir. (Frederic ve Eakins, 2006: 32)

Vergi, kademeli olarak toplanır. Bir kişi kar için gayrimenkul yatırımı yaparsa, vergi oranı verginin % 20 ila % 40`ı arasında olacaktır. İngiltere`de, Gelir Vergisi (Income Tax) mevcuttur. Bir bireyin net geliri bir yıl için 0'dan 32.010 £ 'a kadar ise - %20; 32.011 £ `dan 150.000 £ `ya kadar ise - %40; net gelir 150 000 £'den fazla ise - %45 oranında gelir vergi ödenir.

Sermaye Kazanç Vergisi (Capital Gain Tax), sermaye kazançları için belirlenen bir başka vergi toplama şeklidir. Gayrimenkul satışı işleminin uygulanmasında %18 ila %28 arasında sermaye kazanç vergisi ödenmelidir. Bazı durumlarda, ülke sakinleri için indirimler oluşturulabilir. Yerleşmiş olmayan kişiler 2015 yılına kadar İngiltere'de bu tür vergilerin ödenmesine tabi değildir.

Veraset Vergisi (Inheritance Tax) , Birleşik Krallık'ta miras üzerine kurulan bir vergidir. 325.000 £ `dan fazla değerlendirilen miraslar bu vergi ödemesine tabidir. Miras, bu fiyatın üzerinde değerlendirildiğinde, % 40 oranında vergi ödenmektedir. Kural olarak, miras işlemleri finansal danışman yardımı ile akıllıca yürütülürse bu ödemelerin yapılmaması yasal olarak mümkündür

Altyapı ile ilgili genel vergi nispeten yakın zamanda oluşturulmuş vergi türüdür. Bu vergi yeniden yapılanma ve yeniden planlama çalışmaları sırasında konut alanının genişlemesi durumunda toplanır. Vergi oranı %6 teşkil eder. İngiltere vatandaşları ve Avrupa pasaportlarına sahip kişiler, genellikle vergi indirimleri sistemine girmektedir. Bir kişinin bir Avrupa pasaportuna sahip olması durumunda, kendisine bir direktif dağıtılacak ve bu da onun indirim almasına fırsat verecektir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İNGİLTERE’DE FİNANS SEKTÖRÜNÜN HUKUKİ YÖNETİMİNİN MEVCUT DURUMU, SORUNLAR VE ÇÖZÜMLER

Küresel krizler, dünyanın dengesiz ekonomik durumu finans sektörünün içerisinde önemli yer kaplayan para, sermaye ve piyasaların gözetim, denetim ve yönetimini çok önemli bir hale getirmiştir.

İngiltere finans sektörünün hukuki yönetiminin mevcut durumunu değerlendirmek için ilk olarak finans sektörünün güncel dünyada işlev mekanizmalarına, finansal piyasaların hükümetler tarafından denetlenme sistemlerine, finans piyasalarının kendi içinde ve diğer piyasa ve kurumlarla etkileşim şekline bakmamız gereklidir.

Hukuki ve ekonomik literatürde, “finans” kavramı, bir mefhum olarak iki açıdan ele alınmaktadır. Bunları devletin görev ve işlevlerini yerine getirmesi için gerekli fonların yaratılması, dağıtılması ve kullanılması sürecinde ortaya çıkan ekonomik ilişkiler ve görevlerinin yerine getirilmesi için devlet tarafından harekete geçirilen fonlar olarak belirleyebiliriz. Kendisine özgün yapı nedeniyle finans sektörü, dünyada en ciddi ve ağır yasalarla düzenlenen sektörlerinin başında gelir. Bu nedenle, hükümetler bu sektörün sağlıklı çalışması için gerekli olan tüm düzenlemeleri yapmaya çalışıyorlar.

Hükümetler finansal sektörün ve finans piyasalarındaki aracılardan faaliyetlerini hukuki açıdan üç ana nedenle düzenler ve denetlerler. Bunlardan birincisi, gerekli bilgilerin zamanında ve doğru bir şekilde tüm ilgili alanlara ve kurumlara ulaşılması, ikincisi, finansal sistemin sağlıklı ve etkin işleyebilmesi için gerekli ve sağlam yasal bir çerçevenin

oluşturulması, üçüncüsü, ülkede mevcut olan para politikasının kontrolünü artırmaktır. (Frederic ve Eakins, 2006: 36)

Finans sektörleri, piyasalar, kurumlar ve hükümetler birbirleriyle sürekli etkileşim halindedirler. Taraflardan birinde meydana gelen bir değişiklik, diğerlerini de belirli şekillerde ve ölçülerde etkilemektedir. Özellikle hükümetin alacağı kararlara, kurumlar çok çabuk tepki göstermektedir ve bunun sonucu da hemen piyasalara yansımaktadır.

Ekonomik alandaki yapılaşmalardaki farklılıklar hükümetin kendi finansal sektörünü, piyasasını ve kurumlarını farklı şekilde düzenlemelerine neden olmaktadır. Bunun sonucu olarak, bazı ülkelerdeki finansal piyasalar ve kurumlarla ilgili yasalar ve düzenlemeler, diğerlerine göre daha fazla ve farklı olabilmektedir.

Finansal hizmetler, ekonomideki tüm sektörler tarafından kullanıldığından, dolayısıyla, piyasanın yasal olarak düzenlenmesi toplumun çıkarları açısından gereklidir. Finansal sektördeki yasal düzenlemelerin asıl amacı, bir bütün olarak, bazı piyasaların başarısız olmasını engellemektir. Devlet tarafından kabul edilen çok sayıdaki kurallar ve düzenlemeler, değişik amaçlara hizmet için yapılmaktadır. (Korkmaz ve Ali, 2015: 70)

Hükümetlerin hazırladıkları yasa ve yönetmeliklerle finansal sisteminin hukuksal çerçivini belirler, işleyişini düzenler ve denetim kurumları aracılığıyla piyasaları denetim altında tutarlar.

3.1. İNGİLTERE’NİN FİNANS SEKTÖRÜNÜN HUKUKİ DURUMU

New York ve Tokyo ile beraber dünyanın üç büyük finansal merkezinden biri olan Londra, sınır ötesi krediler, uluslararası bono

ihracı ve ticareti, döviz ve hisse senedi ticareti ve fon yönetimi de dahil olmak üzere mali piyasalara liderlik yapıyor. Diğer önemli uluslararası finans merkezlerinden daha fazla sayıda yabancı banka ve yatırım şirketine ev sahipliği yapan Londra'da ayrıca dünyanın en büyük sigortacılık, spot altın ve denizcilik piyasaları da yer alıyor. (Raport, 2015:5)

Büyük Britanya'nın finans sistemi birbiriyle sıkı bağlı olan 4 geleneksel bağlantıdan oluşmaktadır: devlet bütçesi; yerel bütçeler; özel bütçe dışı fonlar; devlet işletmelerinin finansmanı.

Genel olarak Birleşik Krallık'ın finans sistemi "menkul kıymetler borsası" olarak sınıflandırılmıştır. Birleşik Krallık'taki en önemli finansal kurumlar grubu sigorta şirketleri, emeklilik fonları ve toplu yatırım kuruluşlarıdır. Birleşik Devletlerde olduğu gibi, Birleşik Krallık'taki büyük gelirler hisselerle yatırılan varlıkların %60'ından fazlasına sahip emeklilik fonlarından alınmıştır.

Birleşik Krallık'ta, finans denetim ve kontrol mekanizmasının çalışmalarını düzenleyen tek ve bütünlük bir kurum bulunmamaktadır. Geleneksel olarak, yönetimin her düzeydeki faaliyetleri üzerindeki genel kontrol, yasama organları (parlamento, yerel seçilmiş organlar), adli makamlar, kamu kurumları tarafından yürütülürdü.

Böyle bir sistemin etkinliğine dair garantiler, İngiliz uzmanlara göre, yürütme yetkisinin yasama organlarına, mahkemenin bağımsızlığına ve hukukun üstünlüğüne dair geleneksel anlayışa koşulsuz olarak tabi kılınmasıdır.

Bu durumda parlamento, finansal sistemin temel sorunlarını çözme hakkını her zaman kendinde saklı tutar. Bu özellikle, bütçenin yıllık olarak benimsenmesi, hükümetin sunulan taslakta bazı

değişiklikler yapmak zorunda kalması nedeniyle, oldukça çalkantılı bir tartışmalar sebebiyle meydana gelmiş bir durumdur .

İngiltere finansal piyasaların yapılandırılmasında değişikliği başlatan ülke konumundadır.Bu nedenle finansal piyasaların yeniden düzenlenerek tek düzenleyici kurum oluşturulmasında temel örneklerden birini oluşturmaktadır.

İngiltere`de finans sektörünün tüm kesimlerinin düzenlenmesi, yönetimi 1990`ların sonlarından beri fiili olarak özel kurum olan Finansal Hizmetler Kurumu`na (FSA) emanet edilmektedir. (Finansal Hizmetler Kurumu hakkında bilgi <http://www.fsa.gov.uk> 2017)

FSA'dan önce İngiltere'de öz-düzenleme ve yasal (statutory) düzenlemenin karışımı bir yapıda, çok sayıda düzenleyiciler mevcut idi.Farklı finansal kuruluşlar geniş İngiliz finansal sisteminin farklı taraflarını gözetiyordu.Bu çerçevede bankaların, yatırım şirketlerinin ve sigorta şirketlerinin ayrı düzenlemeleri yapıyordu. (Eser, 2001: 11)

Birleşik Krallık'ta FSA'nın kurulmasıyla finans sisteminin düzenlenme reformu başladı ve bunun sonucunda mevcut büyük bir düzenleyici sistem kuruldu. FSA'nın hukuki düzenleyici statüslü kanunu 2000 yılında kabul olunmuş Finansal Hizmetler ve Piyasalar Yasasıdır (Financial Services and Markets Act 2000: 12). Bu kanun kurumun aşağıdaki yasal ana görevlerini belirler:

- Büyük Britanya'nın mali sistemine güvenin sağlanması;
- Nüfusun finansal sistemi daha iyi anlamasını teşvik etmek;
- Yatırımcılar için uygun bir güvenlik seviyesi sağlamak;
- Mali alanda suç olasılığını azaltmak. (Finansal Hizmetler ve

Piyasalar Yasası, 2000 www.legislation.gov.uk 2000)

Bu görevler, finansal piyasalardaki (şirketler ve bireyler) katılımcıların lisanslanması (yetkilendirilmesi); ekonomik güvenliğin

(sermaye yeterliliği, varlık ve yükümlülüklerin yapısı), piyasadaki faaliyetlerinin kontrol ve sürekli olarak izlenmesini sağlayan standartların getirilmesi ve sürdürülmesi; lisanslı kurumların bir veritabanını korumak; yatırımcıları potansiyel olarak mevcut yatırım mekanizmaları hakkında bilgilendirmek; yatırımcılar için tazminat mekanizmalarının oluşturulması ve ihlal sistemlerini etkileme mekanizmaları dahil olmak üzere icra sisteminin çalışmalarının (mevcut mevzuatın kontrolü) sağlanması yollarıyla ile çözülür.

FSA yasal olarak kurulsun da, hükümet dış (non-governmental) statüye sahiptir. O hükümetin faaliyetlerinin mali yönünü kontrol eden ve doğrudan parlamentoya rapor veren ulusal denetim konseyidir. Maliye Bakanlığı aracılığıyla parlamentoya raporlar verir. Kurumun başkanı ve yönetim kurulu üyeleri Maliye Bakanlığı tarafından atanır da, bakanlık, tamamen bağımsız bir kurum olan ajansın işlerine karışmaz.

İngiltere bu şekilde, geçen on yılın sonuna kadar İngiltereye mahsus finansal sistemin karakteristik özelliği olan borsanın kendini düzenlemesi modelinden uzaklaştı. Büro aslında devletin düzenleyici bir kurumudur, ancak resmi olarak kendi kendini düzenleyen özerk organizasyon görünümünü korudu.

2000'li yılların sonlarında, İngiliz finansal pazarı düzenleme sistemi Avrupa pazar düzenleme tarzına entegre edildi, ancak yeni modeller için kendi arayışını sürdürdü.

2013 yılında FSA kaldırılmış ve işlevleri iki kuruluş arasında bölünmüştür: İhtiyati Düzenleme Kurumu (PRA) ve Mali Kontrol Kurumu (FCA). Bu reformun ana nedenlerinden biri, bankaların aşırı borç verme ile ilgili son mali krizleri FSA'nın önleyememesiydi.

3.2. FİNANS SEKTÖRÜNÜN HUKUKİ YÖNETİMİNDEKİ SORUNLAR

Finans sektörü, İngiltere yasaları tarafından sıkı bir şekilde denetlenmektedir. Bu yasalar, bankalar ve diğer finansal kuruluşlar için raporlama gereklilikleri, yönetilen menkul kıymetler ve diğer işlemleri empoze eder ve vergileri düzenler. Bankalar, bankacılık ve finans hukukuna ek olarak, şirket birleşmeleri ve satın almalarında, hem bireyler hem de şirketler tarafından hisse senedi alımları ve yatırımlarında ve banka hesaplarının vergi denetimlerinde genellikle büyük bir rol oynamaktadır. (Bankacılık ve Finans Hukuku Konuları, www.hirealawyer.findlaw.com 2018)

İnsanlar genellikle ülkelerin finans, para kontrolüne neyin yol açtığını merak ederler. Sonuçta, avantajlarından daha fazla kusurları vardır bu konunun. Bir yandan, döviz kontrolünün olumsuz bir ekonomik etkisi vardır: dış ticaretin gelişmesini kısıtlamak, uluslararası ekonomik ilişkileri bozmak, vb. Öte yandan, para birimi kontrolü, tüm para kısıtlamalarını engelleyen dolandırıcılık ve ödeme koşullarının manipüle edilmesi için geniş fırsatlar sunar. Son olarak, döviz kontrol sisteminin işleyişi, idari maliyetler ve bütçe harcamaları açısından hiç de ucuz bir işlev değildir.

Kısıtlamaların ve döviz kontrolünün muhaliflerinin sıklıkla söylediği gibi, döviz kontrolü genel olarak zayıf hükümetler tarafından takip edilmekte, bunun için basit bürokratik düzenleyici önlemlerin kullanılması, ekonomiyi yeni bir gelişme seviyesine götüren ve gereksiz herhangi bir kısıtlamayı gereksiz kılan popüler olmayan reformları gerçekleştirmekten daha kolay ve daha kârlıdır.

Finans kontrolünü karşıtı olan eleştirmenler kendi düşüncelerinde haklı olabilirler, fakat argümanları, para birimi kısıtlamaları olmaksızın, modern finans dünyasının büyük tehlikelerinden biri olan sermayenin kayb edilmesinin büyük tehlikesiyle başa çıkmanın imkânsız olduğunu düşünen para kontrolünün destekleyicilerinin argümanları karşısında yeniliyor.

Ulusal ekonominin güçlü veya zayıf bir finansal piyasaya sahip olup olmamasına bakılmaksızın, iç piyasa her zaman sermaye uçuşu ve spekülâtif saldırılara maruz kalmaktadır. Bu etkilerin altında, finansal piyasa istikrarı kaybediyor; bunun sonucu olarak, hiçbir geleneksel para sistemi, sermayenin spekülâtif hareketine dayanamıyor.

Son yıllar, yerel makamlar İngiltere'deki sermaye projeleri için finansman düzeyinde keskin kesintilerle, para düşüşleriyle karşılaştılar. Bu düşüşler, bazı proje ve programların iptal edilmesine ve azaltılmasına, PFI rejiminin reformuna, projelerin yapılandırılmasına yönelik yeni yaklaşımlara ve operasyonel projelerde verimlilik tasarrufunun takibine yol açmıştır. Sermaye projelerinin düzeni ve karışımı da değişmiştir; sosyal altyapıya daha az yatırım yapılması ve ekonomik altyapıya daha fazla odaklanmasına yol açmıştır. (Altyapı finansmanı <https://www.grantthornton.co.uk> :2017)

Finans sektörünün hukuki yönetimindeki sorunlar arasında bütçe fonlarının hedefli kullanımı meselesi de önemli yer kaplıyor. Fonların doğru yönlendirilmemesinin sonucu olarak, tahsis edilen fonlar hedeflenen ihtiyaçlara değil, “bütçe açıklarına” - yetkililerin maaşlarına, kişisel emeklilik hesaplarına ve eski borçların kapanmasına gider. Vatandaş ve şirketlerin vergiden kaçınma halleri de çözüm talep eden sorunlar arasında yer alıyor. Başka bir sorun sanayi, sağlık, eğitim

alanlarında sosyal programların geliştirilmesi için finansman gereksiminden doğan gelirleri artırma ihtiyacıdır.

Son 20-30 yıl zarfında Dünya devletlerinin yapısındaki kapsamlı değişimler, kapitalist ekonomisinin yapısındaki değişimlerin dünya finans sistemini etkilemesi, bütçe ve vergi, mali ve hukuki varyasyonlar, mali mevzuatta sürekli değişimler, ülkelerin siyasi sisteminin görülen dramatik yapılanmalar, kurumların özel finans üzerindeki yetkileri, kamu mali yönetimin devlet kontrolü vb. finans sektörünün hukuki yönetiminde bir çok sorunların ortaya çıkmasına sebep oldu.

Bu sorunların her biri, patlak veren küresel finansal krizler tarafından karmaşıklaşmaktadır ve bu nedenle bunları karmaşık bir şekilde çözmek gerekmektedir.Sorunların her biri bağımsızdır, ancak diğerleriyle yakından ilgilidir.Yukarıda gösterilen sorunlar dikkat gerektirir ve bunları çözmek için girişimlerde bulunmak vaciptir.

3.2.1. Erişim Altyapısı

Finansal altyapı, etkili finansal araçlara imkan veren kurumlar bütünüdür.Bu ödeme sistemleri, kredi bilgi büroları ve teminat kayıtları gibi unsurları içerir.Daha geniş anlamda, finansal altyapı finansal sektör operasyonları için mevcut yasal ve düzenleyici çerçeveyi kapsamaktadır.

Son yıllarda küresel piyasalarda yaşanan gelişmelerin de gösterdiği gibi büyük tutarlı ve perakende ödeme sistemleri, menkul kıymet mutabakat sistemleri, merkezi karşı taraflar, menkul kıymet saklayıcılarından oluşan uluslararası standartlarla uyumlu, etkin ve güvenilir bir finansal altyapı, finansal istikrarın sürdürülmesine önemli bir katkı sağlamaktadır.

Finansal piyasa altyapılarının finansal istikrara olan katkısını göz önüne alan Uluslararası Ödemeler Bankası (Bank for International Settlements – BIS) Ödeme ve Mutabakat Sistemleri Komitesi (Committee for Payment and Settlement Systems - CPSS) tarafından sistemik öneme sahip finansal altyapıyı oluşturan sistemlerin geliştirilmeleri, şoklara daha dayanıklı hale getirilmeleri ve merkez bankası kaynaklarına erişebilmeleri için çalışmalar yürütülmektedir. Bu çerçevede, merkez bankalarının önümüzdeki süreçte finansal piyasa altyapılarının geliştirilmesi, düzenlenmesi ve gözetimi konularında daha etkin rol almaları beklenmektedir. (Rapor, 2010: 85)

İngiltere'de finansmana erişimin iyileştirilmesi için finansal altyapı büyük önem taşıyor. İlk olarak, ülkede finansal altyapı finansal sistemin büyümesi için bir çerçeve sunmaktadır.

Örneğin, ödeme sistemindeki yenilikler, mobil bankacılık ve diğer satış noktası (POS) düzenlemelerinde olduğu gibi banka şubelerinin bulunmadığı müşterilere ulaşılmasına yardımcı olabilir. Birçok ekonomide cep telefonu olanların sayısı banka hesapları olanların sayısını aştığından, bu yeni dağıtım mekanizması büyük bir potansiyel sunmaktadır.

Finansal altyapı, aynı zamanda ülke capında işlem maliyetlerini de düşürerek, özel kreditorlerin kârlı bir şekilde daha fazla insana hizmet etmesine olanak sağlayabilir. Örneğin, güçlü alacaklı hakları, borçlu veya temerrüde düşmüş kredilerle uğraşırken, zaman ve harcama borç verenlerini karşılar ve kredi büroları, kredi işlemleri ve durum tespiti için gereken zaman ve maliyeti azaltır.

Finansal aracılık maliyetleri düştükçe, daha küçük krediler ve hesap büyüklükleri daha cazip hale gelirken, düşük gelirli toplulukların kredi sağlayıcıları ve finansal hizmetler firmaları tarafından daha fazla

nüfuz etmesine olanak sağlıyor.Kredi büroları, bilgi asimetrilerini azaltarak ve piyasadaki rekabeti teşvik ederek, borçlular için finansmana erişimin iyileştirilmesini de destekliyor.

Hükümet ve şirketler için güvence, emeklilik ve sigorta gibi hizmetlerin yanı sıra Birleşik Krallık hane halkı için gelir ve iş yaratan altyapı ve teknolojiye yatırım yapmak için sermaye sağlar.

2016 yılında Global Finansal Merkezler Endeksi, Londra'yı bir kez daha New York, Singapur, Hong Kong ve Tokyo'nun önde gelen global finans merkezi olarak konumlandırdı. Bu endeksi bir dizi faktörler: iş ortamı, finansal sektör gelişimi, erişim altyapısı, insan sermayesi ve itibar ve b. etkiliyor. Bu, Londra'nın finans hizmetleri için tek pazarda oynadığı en önemli rolü vurgulamaktadır, bu sonuca varmak için bir merkez olarak faaliyet göstermektedir.

3.2.2. Tekelci Güç ve Rekabetin Bozulması

İngiltere ekonomisi için XIX yüzyılın ortalarına kadar iki özellik karakterize edilmiştir: uluslararası pazarda büyük sömürge mülkiyeti ve tekel pozisyonu.

XX. yüzyılın başlarından itibaren İngiltere ekonomik kalkınmasının temel özellikleri dünya pazarında hakimiyet kurmak, sömürge ve askeri-sanayi olmak üzere kapitalist tekellerin büyümesi, güçlü bankalar ve finansal oligarşinin oluşturulması, İngiliz İmparatorluğu'nun (koloni) sınırları içinde ve bağımlı ülkelerde de dahil olmak üzere sermaye ihracatını artırmak, sömürgeci tekelinin İngiltere'nin dünya ekonomisindeki ekonomik ve politik konumunun belirleyici bir etkenine dönüşmesi olmuştur.

İngiliz Monarşisi uzun zaman boyunca devlete gelir sağlamak amacıyla sürekli olarak özel mal ticaretini tekel imtiyazları ile ödüllendirme yoluna gitmiş veya tekel hakkını satmak için patentleri kullanmıştır. (Kenneth and Khan, 2010: 235)

Tekeller, tekелci kar elde etmek amacıyla maddi ve güç kaynakların yoğunlaşması, bilimsel ve teknolojik potansiyel yoluyla piyasalar üzerinde kontrolü kullanan büyük ekonomik birleşmelerdir.

Tekel gücü, bir ya da birkaç firmanın, piyasada satılan bu ürün, mal ya da değerin miktarını değiştirerek, ürünün fiyatını etkileme yeteneğidir. Saf bir tekel, tam geçerli bir tekel gücüne sahiptir. Tekel gücünün derecesi, piyasada bir değil, benzer ürünlerin birkaç üreticisi ise varsa çok görecelidir.

Birleşik Krallık'ta tekellerin yerini devlet kurum ve kuruluşlarının alması büyük tasarruflar sağlayacağı, modern yönetim ve işletim yöntemlerinin geliştirilmesiyle verimliliğin artırılması mümkün kılınacağı fikri XX.yüzyılın ortalarında gelişen bir fikirdir. Ulusal ekonominin devlete ait kurumlarla daha etkin bir şekilde planlanabilmesi, tekellerin kamu yararına uygun olarak denetimi, etkin bir savunma sistemi sağlamak üzere devlet eliyle yürütülmesi gerektiği, millileştirmenin lehinde ileri sürülen görüşler arasındadır. (Tecer, 2011: 9)

1980 yılında, ülkede, doğal tekellerin izlenmesinin hızının artmadığı sürece, üzerine getirilen umutları haklı kılamayan Rekabet Yasasını kabul etti. Bugün, İngiliz kontrol sistemi, Adil Ticaret ve Rekabet Yasasına dayanmaktadır; buradaki lider rol, Adil Ticaret Bürosu, Tekeller Komisyonu, Ticaret ve Sanayi Dışişleri Bakanlığı'na aittir. Öte yandan, doğal tekelleri Mahkeme kısıtlayıcı uygulamalarla kontrol ediyor. Tekelci gücü denetim altında tutmak ve özelleştirme

sonrasında yeni mülkiyet yapılarının oluşmasına izin vermek için yağmacı rekabet engellenmelidir.

Bugün İngiltere'de olası rekabet bozucu uygulamalar devlet tarafından incelemeye tutulmaktadır. Bu ana kadar devletleştirilmiş sanayiler durumlarında, daha güçlü ve belirleyici bir politika gerekmektedir. Asgari amaç, piyasada egemen olan firmayla rekabette avantajsız durumda olan, mevcut ve potansiyel rakipleri korumaktır. Piyasaya hakim olan bu firmalar geçmişte genellikle yasal korunma avantajlarına sahip olmuşlardır ve günümüzde halen önemli bazı yasal ve diğer avantajları vardır. Bazı uygulamalar (ayrımcılık, tedarik etmeme ve b.) egemen olan firmalar tarafından rakipleri saf dışı bırakmak ve disipline etmek amacıyla kullanıldıkları takdirde, açık bir şekilde yasaklanmalıdır. (Beesley and Littlechild, 2007, 8)

3.2.3. Banka Dışı Mali Aracılar ve Organize Piyasalar

Aracı Kuruluşlar, sermaye piyasası, araçlarının, çıkarımı, alımı, satımı ve pazarlanması ile uğraşan kuruluşlardır. Finansal aracılardan piyasada ortaya çıkmasının nedeni, doğrudan finansman eksikliğiyle ilgilidir. (Korkmaz ve d. 2015: 109)

1990'lardan beri, gelişmiş ülkelerdeki banka dışı finansal aracılardan geleneksel bankaları işlem hacimleri açısından artık geride bırakmışlardır. Finansal aracılardan sermayenin bireysel tedarikçileri için çeşitli avantajlar sunmaktadır: varsayılan finansal uzmanlık, ölçek ekonomileri ve yatırımları çeşitlendirme ve havuzlama yeteneği. (Пашковская, 2015: 104)

Aracilar, tasarruf sahiplerinin guvenlik analizi, portföy yönetimi ve piyasa işlemlerinin maliyetlerini paylaşmasına izin vererek ölçek ekonomilerini gerçekleştirebilir.

Son yıllarda, banka dışı kredi ve finansal kurumlar, gelişmiş ülkelerin ulusal kredi piyasalarında önemli bir rol oynamışlardır. Bu durum, para sermayesinin birikiminde ve seferberliğinde önemli bir yer edinmiştir.

İngiltere'de bu kurumlar arasında sigorta şirketleri, emeklilik fonları, tasarruf ve kredi kuruluşları, inşaat dernekleri, yatırım ve finans şirketleri, hayır vakıfları, kredi birlikleri bulunmaktadır. Bu kurumlar, bankaların tasarruf biriktirmesini büyük ölçüde engellemiştir ve önemli kredi sermayesi sağlayıcıları haline gelmişlerdir.

İngiliz toplumunun finansal ihtiyaçlarını karşılama sorunu, çeşitli ekonomik aktörler tarafından ele alınmaktadır. Bu nedenle, banka dışı inşaat şirketleri, İngiltere'deki mevduat kredisi piyasasında perakende mevduat ve kredi hizmetleri piyasasında konut sorununu çözümede kilit bir rol oynamaktadır. Banka dışı inşaat şirketleri belirli bir finansal mekanizmaya sahiptir. Bunlar küresel finansal krizlerde daha istikrarlıdır, çünkü bu finansal kurumlar küresel finans piyasalarındaki yüksek değişikliğe daha az eğilimlidirler. Bu kurumlar İngiltere'nin kredi ilişkileri altyapısının istikrarını sağlamak için finansal bir temel oluşturabilecekleri anlamına gelir. (Арташов, 2011:302)

İngiltere sigorta sektörü, Avrupa'nın en büyük ve dünyanın üçüncü büyük sektörüdür. Sigorta sektörü İngiltere'nin ekonomik gücünde önemli bir rol oynar, 1,8 trilyon sterlinlik yatırımları yöneterek (bu İngiltere'nin toplam net gelirinin % 25'ine denktir) Hükümete yaklaşık 12 milyar sterlin vergi öder. 2013 yılında toplam AB prim gelirinin

yaklaşık dördte birini yani, % 24'ünü İngiltere sigorta sektörü oluşturyordu. (Report: 2014: 1-2)

İngilere'de bireysel emeklilik sistemi, mevcut kamu sosyal güvenlik sisteminin tamamlayıcısı olarak ve bireylerin gelir elde ettikleri dönemlerde düzenli tasarrufta bulunarak, sahip olunan refah seviyesinin emeklilik dönemlerinde de sağlanması, ekonomiye kaynak yaratarak gelirlerin artırılması şeklinde kurulmuştur. Emeklilik fonlarının analizini varlıklarının GSYİH'ye oranı olarak analiz edersek, İspanya, İngiltere, Brezilya ve Kanada'nın gelirleri önemli bir düzeye ulaştı. Bu ülkelerdeki özel yatırım fonlarının varlıklarının payı GSYH'nin % 65 ila %75'i arasında değişmektedir. İngiltere'de, emeklilik fonları İngiliz şirketlerinin hisse senetlerinin yaklaşık % 34'üne sahiplik etmektedir. (Небанковские финансовые структуры <http://econbooks.ru>.2018)

Organize piyasalar (Örgütlenmiş Finansal Piyasalar) satıcılar ve alıcılar arasındaki işlemlerin belirlenmiş kurallar ve prosedürler esasında belirli bir fiziksel alanlarda yapıldığı bir piyasa türüdür. Organize piyasalara örnek olarak, borsalar ve finansal vadeli borsalar, emtia piyasaları, hisse senetleri piyasası, döviz piyasası, menkul kıymetler piyasası ve b. göstere biliriz.

Organize piyasalar devletin denetimi ve kontrolü altında faaliyet gösteren piyasalardır. Örgütlenmiş piyasaların çalışma esas ve ilkeleri özel hukuki düzenlemelerle gerçekleşmektedir. Piyasanın işleyişi ve kuralları kendine hastır. Yani, bu piyasalarda işlemler belirli kurallara göre, üye kuruluşlarca yapılabilmektedir. Bu tür piyasaların ayırıcı diğer temel özellikleri ise merkezi bir pazar yerinin varlığıdır.

İngiltere`de, organize piyasaların tarihi çok eskilere dayanır. Son dönem dönüşümler de İngiltere hükümeti tüm kararlarını sıkı mevzuat temelinde kurduğu menkul kıymetler piyasasının doğru işleyişi ve bu

durumda kademeli yükseliş için daha sağlam yasal dayanak oluşturmak niyetindedir.

Birleşik Krallık'taki organize piyasalara ilişkin özel düzenlemelerde, devlet yalnızca düzenleyici çerçeveyi getiren yasalar çıkararak buna katılıyor. İngiltere Merkez Bankası, devlet menkul işlemlerini Depo ve Takas Merkezi vasıtasıyla gerçekleştiriyor. Bu alış satış anlaşmalarının çoğu, telefonla ve GEMM (altın kenarlı tahviller için piyasa yapıcılar) olarak adlandırılan elektronik ticaret sistemleri aracılığıyla gerçekleştiriliyor. (İngiltere Menkul Kıymetler Piyasası <http://www.globfin.ru> :2018)

3.2.4. Erişime Yönelik Özel Kurumlar

Finansal sistemlerin faaliyet süreçlerinde çoğunlukla fon arz edenlerle, fon talep edenlerin doğrudan karşılaşması her zaman mümkün değildir. Bunlar arasında aracılık yapacak, fonların etkin şekilde akışını gerçekleştirecek çeşitli kurumlara ihtiyaç vardır.

Finansal hizmetler, finansal sistemin bir parçası olan çeşitli finansal araçlar tarafından sağlanabilir. Finansal hizmetlerin resmi ve gayri resmi kurumları arasında, borç verenlere rücu ve mevduat sahiplerine koruma sağlayan yasal bir altyapı bulunup bulunmadığına dayanan bir ayırım yapılır. Finansal araçlar ve onların erişilebilirlik olanakları düşünülür ve bu sistemin temel işlevleri arasında finansal sistemin konumu, yapısı, işlevi geliştirilir.

Finansal erişilebilirlik, tüm finansal hizmetlerin etkin kullanımıyla halka ve işletmelere erişim sağlanmasıdır. Bu anlayış kendi içinde tasarruf, krediler, para transferleri (ödemeler), sigorta, kiralama ve b. hizmetleri kapsar.

İngiltere finansal sektöründe Erişime Yönelik Özel Kurumların faaliyetleri şunları kapsar: yatırımların sürekliliğini ve kesinliğini sağlamak, dezavantajlı ve düşük gelirli toplum katmanlarına hizmet sunmak, resmi hizmet sağlayıcıları tarafından yükümlülüklerin yerine getirilmesi vb. Yukarıdakileri dikkate alarak finansal erişimin kalitesini ölçmek için dikkate alınmalı olan üç husus vardır:

- Finansal hizmetlere erişim;
- Finansal hizmetlerin kullanımı;
- Ürünlerin ve hizmetlerin kalitesi. (Имаева, 2014: 4)

İngiltere'nin AB'yi terk etmek için 23 Haziran 2016'da alınan kararının finansmana erişim için sorunlar yarattığı muhtemeldir. Fakat Hükümetin finansal alandaki verileri izlemesi, zamanında ve doğru tesbit ve müdahaleleriyle finans sektörüne erişimde yaşanabilecek sorunların karşısını almağa yardımcı olmuştur.

İngiltere Finansal Hizmetler Komisyonu Başkanı Sue Lewis Finansal erişilebilirliğin kalitesinin artırılması için şunları öneriyor: “Finansal okuryazarlık programının uygulanmasındaki deneyimimiz, öncelikle beklenen hedeflere ulaşmak için yasal olarak desteklenen net amaçlarımız olması ve yönetim organının uygulamalardan sorumlu olması gerektiğini gösterdi. Aynı zamanda, plan ve öncelikler tüm ilgili taraflar tarafından koordine edilmelidir”.

3.2.5. Finansal Aracılıkta Vergilendirme

Yurtdışı uygulamalara bakıldığında özellikle gelişmiş olan ülkelerde sermaye piyasası araçlarına ve özellikle kolektif yatırım kuruluşlarına tanınan vergisel avantajların, bu kuruluşların elde ettiği gelirlerin niteliği (sermaye ya da faiz kazancı), elde edilen kazancın

yatırımcılara dağıtılıp dağıtılmaması, fonun açık uçlu ya da kapalı uçlu olması, fonun portföyüne alınan varlıkların niteliği, fonun satıldığı yatırımcı kesimi gibi kriterler dikkate alınmak suretiyle vergilendirme esaslarının belirlendiği, gelişmiş ülkelerde beyan esasının ağırlıkta olduğu, gelişmekte olan ülkelerde ise stopaj yoluyla vergilendirmenin tercih edildiği anlaşılmaktadır. (Rapor, 2004: 52)

70'lerin sonunda 80'li yılların başlarından bugüne kadar Birleşik Krallık'taki devlet bütçesi gelirlerinin büyük bir oranını vergiler oluşturmaktadır. Aynı zamanda, Büyük Britanya'nın vergilerini göz önünde bulundurarak, aşırı istikrarsızlık ve farklı vergi gelirleri arasında tutarlılık olmaması ile karakterize olduklarını dikkate almak gerekir.

Konuya genel bir açıdan bakarsak finans sektörünün vergilendirmesi hem teoride hem de pratikte karmaşıktır, finansal inovasyona ve daha geniş ekonomik değişimlere cevaben evrim geçirmesi gerekmektedir. Finansal araçlar başta bankalar olmak üzere, kredi veren şirketleri de kapsar. Kredi işlemleri bankalara ek olarak kredi birlikleri, kredi kooperatifleri, tasarruf kuruluşları, vb. tarafından yürütülmektedir.

Mali sektörün doğrudan ve dolaylı olarak vergiye tabi tutulması, sınırlı vergi kapasitesi olan hükümetler için nispeten kolay olmuştur. Ancak İngiltere gibi finans sektörünün ekonomik büyümeyi hızlandırma konusundaki stratejik öneminin bilinci kazanmış ülkelerde, hükümetin finansal sektörün bir bütçe nakit kaynağı olarak potansiyelini yeniden gözden geçirmesine yol açmıştır.

Bankalar ve diğer finansal kurumlar hem kar hem de yüksek gelir getirmesi açısından kayda değer miktarda önemli kurumlardır. Finansal araçlar, kredi akışlarının düzgün işleyişine ve dolayısıyla ekonomik büyümeye katkıda buldukları için ekonomide de önemli bir role

sahiptir.Finansal araçların vergilendirilmesinin tasarruf ve yatırım kararlarını bozabileceği gibi, aracılık seviyesinde vergilerin yanlış olması da finansal aracılığın düzgün işleyişini etkileyebilir. (Levin and Ritter:226)

2014-15 mali yılında finans hizmetleri sektöründen bütçeye alınan vergi gelirleri, toplam vergi gelirin % 11'ini oluşturarak yaklaşık 100 milyar dolar teşkil etti. Bunlardan yaklaşık % 40'ı İngiltere'deki ofisleri olan uluslararası finans şirketlerinin üzerine düşmektedir. (Report, 2017:2)

Vergilendirmede en önemli unsur güven ve istikrardır.Çok sık değişen vergi mevzuatı gerek yerli gerekse yabancı yatırımcılar açısından sermaye piyasasına olan güveni zedelemekte, yatırım tercihlerinin suni olarak değişmesine yol açmaktadır.

Finansal araçların vergilendirilebilir gelirleri, genellikle, diğer şirketlerin gelirleriyle aynı şekilde belirlenir.Ancak, bir takım faktörler (faiz gelirleri, ticari gelirler ve risk yönetimi gelirleri gibi) finansal şirketler için vergilendirilebilir gelirin neyi oluşturduğunu diğer sektörlerle göre belirlemeyi daha da zorlaştırmaktadır.

3.3. İNGİLTERENİN FİNANS SEKTÖRÜNÜN GELİŞTİRİLMESİ İÇİN ÇÖZÜMLER

İngiltere gibi köklü siyasi sistemlerin temel özelliklerinden biri yasal olarak devletin ve toplumun yüksek düzeydeki ekonomik kalkınmasının amaçlanmasıdır.Birleşik Krallık'taki finansal sistemi göz önünde bulundurarak, alım-satım pazarını genişletmek, piyasa risklerine karşı dayanmak en önemli planlardandır.

Geliri arttırmanın ana yollarından biri vergi oranlarının artırılmasıdır. Fakat vergi yükünü artırarak bütçe gelirlerini artırma kapasitesi bugün neredeyse tükenmiştir. Bu nedenle, bütçe gelirlerindeki ana artış vergi tahsilatlarının azaltılmasında ve bütçe prosedürlerinin iyileştirilmesi yoluyla elde edilebilir.

Ayrıca, bütçe fonlarının harcama alanında da değişiklikler yapılmalıdır. İlk olarak, bir bütçe taslağı hazırlama prosedürü zamanı, ekonominin ve sosyal sektörün belirli sektörlerini finanse etme kapasitesine dayalı olarak, sektördeki en önemli harcama alanlarını bağımsız olarak belirleyebilmelerine izin vermelidir. Burada öncelikli harcamalar arasında, sosyal harcamalar tahsis edilmelidir. Bunlar toplumun refahının ve gelişmesinin ana etkenlerinden olan eğitim, sağlık, kültür ve sosyal hayatın her alanının ön planda tutulmasıdır.

IMF'in 2016 yılı Financial Sector Assessment Program-Financial System Stability Assessment ülke raporunda İngiltere Finans sektörünün iyileştirilmesine yönelik yakın ve orta vadeli öneriler veriliyor.

Sistemsel olarak önemli bankalarda denetim yoğunluğunu arttırmak, sık sık yerinde denetimler, varlık sınıflandırması ve tedarikinin daha iyi incelenmesi, sistemlerin risklere karşı dayanıklılığını arttırmak, uluslararası değişimlere uygunlaşabilen fonların genişlendirilmesi, finansal piyasaların altyapılarının güçlendirilmesi, risklerin gözetimi ve yönetimi için alternatif yapıların oluşturulması vb. yakın vadeli öneriler arasında yer alıyorlar.

Ülkenin finans sektörünün geliştirilmesine yönelik orta vadeli önerilere Komisyoncu Geçiş Ağların (BCN) faaliyetlerinin iyi denetlendiğinden ve izlendiğinden emin olmak, bankaların incelemesini genişletmek, Avrupa Sigorta ve Mesleki Emeklilik kapsamındakilere benzer anlaşmalar yapmak, ödeme sistemlerinin geliştirilmesi projelerine

devam etmek, etkin çözümler geliştirmek için uluslararası ortaklarla çalışmak vb.nı gösterebiliriz. (Report: 2016:8)

Yakın vadeli önerilerin gerçekleştirilmesi bir kaç yılı, orta vadeli öneriler ise 3 yıl ve daha uzun süreleri kapsamaktadır. Bu çözüm önerilerinin her biri dikkat talep eden ve sıkı denetimler altında gerçekleştirilmesi gerekli faaliyetleri kapsıyor. Sorunların çözümlerinin her biri bağımsız oldukları kadar diğerleriyle yakından ilgilidir. Bu sebeple yukarıda gösterilen sorunlar ve onların çözümleri dikkat gerektirir.

SONUÇ

Çalışmada, İngiltere'nin finans sektörünün kurumsal yapısının geliştirilmesindeki mevcut eğilimlerin ve bu ülkelerin ekonomilerindeki finansal aracılık sisteminin işleyişine etkisinin kapsamlı şekilde incelenmiştir. Araştırma sırasında elde edilen temel bilimsel sonuçlar ve öneriler aşağıdaki gibidir:

Herhangi bir finansal sistemin gelişiminin başarısı büyük ölçüde onun modernleşmesinin koşullarını ve sınırlamalarını anlamaya dayanır. Belirli bir ülkede finansal sistemin somut modeli, bu durumda gelişen genel kapitalizm modeline dayanır.

Finansal sektörün işlevlerini başarıyla yerine getirebilmesi finansal kurumların çalışma koşulları ile ilgili çerçevenin doğru oluşturulmasına bağlıdır ve bundan büyük ölçüde etkilenir.

Çeşitli finansal kurumların gelişmesi, ülkelerdeki emtia ve işgücü piyasaları, sosyal garantiler, eğitim ve inovasyonların geliştirilmesi ve düzenlenmesi büyük ölçüde önceden belirlenmektedir. Güvenilir bir finansal sistem oluşturmak, İngiltere'de her zaman devletin önemli görevlerinden biri olmuştur.

İngiltere'de bütçelerin finanse edilmesi esas olarak vergi ödemelerinin toplandan kaynaklanmaktadır. Doğrudan vergilerin baskınlığı, toplumdaki yüksek gelir dağılımı derecesini göstermektedir. İngiltere'nin vergi yükü yinede, diğer ülkelere kıyasla düşük kalmaktadır.

Gelirler bakımından, bütçenin ülkenin finansal sisteminde önemli bir rolü olduğunu söyleyebiliriz. Sosyal ihracat ve milli gelir üretimi ve dağıtım süreçlerinin içeriğini yansıtan bütçe, ekonomik bir eğitim biçimidir ve devletin merkezileştirilmiş fonlarının kullanılmasıdır.

Finansal alanda kazanılmış gelişme, doğru şekilde eğitilmiş iş gücü birliği, piyasalara göreceli olarak serbest ulaşım, becerikli düzenleyici rejim, finans enstrümanları için makul vergi rejimi, İngiliz hukuku, İngiliz dili ve politik istikrarı bugün İngiltere'ni dünyanın en güçlü ve dengeli ekonomik sistemlerinden biri yapmıştır.

İngiltere'de, her zaman bütçenin sosyal bir odak noktası vardır.Harcamaların ana payı sosyal güvenceye gider.İkinci sırada, bilim, eğitim, idari masraflar ve diğer harca lar gelmektedir.

Modern İngiliz bütçesi, güvenliğin sağlanması ve ülkenin sürdürülebilir kalkınma kapasitesinin oluşturulmasını, stratejik ve yenilikçi endüstrilerin desteklenmesini amaçlamaktadır.

İngiltere'de, doğru hedeflenen fon kullanımı sorunu, gelirleri artırma ihtiyacı ele alınması gereken sorunlar arasındadır. Genel olarak, Büyük Britanya'nın finansal sistemi, sosyal piyasa ekonomisinin hükümet politikasına tamamen uygun olacak şekilde inşa edildiğini söyleyebiliriz. Ülkede sosyal güvenlik, ve nüfus için normal bir yaşam standardının sürdürülmesine büyük önem verilmektedir.

KAYNAKÇA

Kitaplar

BERZEK, Ayşe Nur (2016), Ticaret hukukunun genel ilkeleri, Beta Basın Yayın Dağıtım, İstanbul.

ŞANLI, Cemal,(2003) Uluslararası ticaret hukuku, Beta Basın Yayın Dağıtım, İstanbul. s.15

KORKMAZ, Turhan ve CEYLAN, Ali (2015), Sermaye Piyasası ve Menkul Değer Analizi, Ekin Yayınevi.

SHABANI, Mimoza; TYSON, Judith; TOPOROWSKI, Jan and MCKINLEY, Terry, (2015), The Financial System in the U.K., The School of Oriental and African Studies, University of London.

MISHKIN, Frederic S. and EAKINS, Stanley G. (2006), Financial Markets and Institutions, Addison Wesley, New York.

Para ve Sermaye Piyasalarının Vergilendirilmesi (2004), Vergi Konseyi Finansal İş ve İşlemlerin Vergilendirilmesi Alt Çalışma Komitesi, İstanbul.

HOWELS, Peter and BAIN, Keith (1998), The Economics of Money, Banking and Finance, Addison Wesley Longman. Washington.

ALANGOVA, Yavuz, YILDIRIM, Kamil ve DEREN- YILDIRIM, Nevhis (2009), Medeni Usul Hukuku Esasları, Beta Basın Yayın Dağıtım, İstanbul.

ГУРПЕЕВ, В.А. и ГУЩИН, В.В. (2014), Исполнительное производство, Учебник для магистров, Юрайт, Москва.

БОЙКОВА, О.А. (2009), Торговое право, «Дашков и К°», Москва.

Makaleler:

Ersin ÖZİNCE -(2008) Finansal Sektör – Uluslararası Gelişmeler ve Türkiye Deneyimi, Ekim, s.26

TECER, Meral (1986) İngiltere'de Kit'ler ve Özelleştirme Programı, AMME İdaresi Dergisi, C19 S1, s. 119-134.

KHAN, Zorina B. and SOKOLOFF, Kenneth L.(2010) History Lessons: The Early Development of Intellectual Property Institutions in the United States, The Journal of Economic Perspectives, Vol.15,No.3 , s. 234-246.

Mimoza Shabani, Judith Tyson, Jan Toporowski, Terry McKinley, *The Financial System in the U.K.*, The School of Oriental and African Studies, University of London, 2017, p.10

IMF Country report (2016), United Kingdom: Financial Sector Assessment Program-Financial System Stability Assessment; 16/167, June 1 , s. 1-64.

BEESELEY, Michael and LITTLECHILD, Stephen (1992), Özelleştirme: İlkeleri, Sorunları ve Öncelikleri, çev. Nazihe Sönmez. www.canaktan.org (12.12.2007)

Financial Sector Assessment Handbook (2005), IMF, THE WORLD BANK, September 2005. s. 488.

SEYHUN ALP, Nihat, İş sözleşmesi kavramı, türleri ve meydana gelmesi, Atatürk üniversitesi, 2013, s. 1-27.

The City UK, Key facts about UK financial and related professional services, March 2017

АБУЗЯРОВА, Э.Р. (2015), Фондовый рынок России его роль в формировании финансовых ресурсов реального сектора экономики. Вопросы экономики и права. № 86, с.78-82.

ИМАЕВА, Гузелия; ЛОБАНОВА, Ирина, и ТОМИЛОВА, Ольга (2014), Финансовая доступность в России: взгляд потребителя, СГАР Москва. Август 2014

ПАШКОВСКАЯ, И. В. (2015), Небанковские финансовые посредники: становление системы регулирования и надзора, Финансовый журнал / Financial journal №6, с. 102-111

АРТАШОВ, К.А. (2011), Роль небанковских кредитных организации в инфраструктуре кредитных отношений, Финансы, денежное обращение и кредит, Экономические науки, 3(76)

Resmi belgeler/Raporlar:

Britanya'nın Yeni Güç Planı (Temmuz 2015), Global Export Turkish time, HSBC BANK A.Ş.'nin katkılarıyla hazırlanmıştır.

Finansal İstikrar Raporu (Mayıs 2010), Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, sayı 10.

International Finance Institutions and Development Through the Private Sector, A joint report of 31 multilateral and bilateral development finance institutions (2011), International Finance Corporation, Washington.

LEVIN, Mattias and RITTER, Peer (2003), Taxation of Financial Intermediation, Theory and Practice for Emerging Economies, edited by Patrick Honohan, The World Bank and Oxford University Press, Washington.

ESER, Rya (31.05.2001), İngiltere'de finansal piyasaların dzenlenmesinde finansal hizmetler kurumu, sermaye piyasası kurulu araştırma raporu, AD/2-RE/2

UK Insurance KEY FACTS 2014 (2014), Association of British Insurers, London

İnternet kaynakları:

A Handbook, Financial Sector Assessment Handbook, September 29, 2005, p.223 <http://www.imf.org/external/pubs/ft/fsa/eng/> Erişim tarihi (05.02.2018)

Altyapı finansmanı:

<https://www.grantthornton.co.uk/services/advisory/public-sector-services/infrastructure-finance/>

Erişim tarihi: 13.03.2018

Bankacılık ve Finans Hukuku Konuları:

<http://hirealawyer.findlaw.com/choosing-the-right-lawyer/banking-and-finance-law.html>

Erişim tarihi: 24.02.2018

Dünya Bankı Grubuna dair veriler:

<http://www.worldbank.org/en/about/unit>

Erişim tarihi: 11.01.2018

Finansal Hizmetler Kurumu hakkında bilgi: <http://www.fsa.gov.uk/>

Erişim tarihi: 8.03.2018

Finansal Hizmetler ve Piyasalar Yasası, 2000:
<https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2000/8/contents>

Erişim tarihi: 18.03.2018

İngiltere bankası hakkında bilgi:
<https://www.bankofengland.co.uk/about>

Erişim tarihi: 19.02.2018

İngiltere Maliye Bakanlığı hakkında bilgi:
<https://www.gov.uk/government/organisations/hm-treasury/about>

Erişim tarihi: 15.03.2018

İngiltere Menkul Kıymetler Piyasası:
<http://www.globfin.ru/articles/shares/uk.htm>

Erişim tarihi: 22.03.2018

Mali Ombudsmanlık Kurumu hakkında bilgi:
<http://www.financial-ombudsman.org.uk/>

Erişim tarihi: 17.02.2018